

Akadémia umení v Banskej Bystrici

**Implementácia odporúčaní SAAVŠ ako súčasť kontinuálneho rozvoja kvality Akadémie umení
v Banskej Bystrici**

Vypracoval

PaedDr. Peter Vítko

Prorektor pre vzdelávaciu činnosť a kvalitu

Osoba zodpovedná za VSK

Schválil

prof. MgA. Ing. Michal MURIN, ArtD.

Rektor

Dňa 27. 08. 2026

Počet listov: 68

Úvod

Akadémia umení v Banskej Bystrici predkladá správu o implementácii odporúčaní Slovenskej akreditačnej agentúry podľa znení jej hodnotiacej správy z januára 2024.

Dokument sa predkladá v rámci konania (Dohľad nad plnením štandardov podľa § 24a ods. 1 zákona č. 269/2018 Z.Z.) prostredníctvom informačného systému SAAVS.

Správa je určená nielen ako informácia pre SAAVŠ, ale zároveň bude slúžiť ako transparentná reflexia implementovaných odporúčaní študentom, zamestnancom, orgánom a štruktúram vnútorného systému, externým zainteresovaným stranám a verejnosti.

Kvalita v prostredí umeleckej vysokej školy

AU BB vychádza z chápania kvality ako súladu medzi zámerom a dosiahnutým výsledkom, spojeného s inovatívnosťou, otvorenosťou voči podnetom a profesionalitou smerujúcou k excelentnosti. Takéto chápanie kvality presahuje formálne plnenie jednotlivých požiadaviek alebo existenciu predpísaných procesov. Podstatné je, či nastavené mechanizmy v reálnom akademickom prostredí vedú k výsledkom zodpovedajúcim poslaniu a profilácii akadémie.

Tento prístup nadobúda osobitný význam v prostredí umeleckej vysokej školy. Umelecké vzdelávanie je založené na bezprostrednom vzťahu medzi vzdelávaním, tvorbou, výskumom a profesionálnou umeleckou praxou. Jeho výsledky sa neoverujú iba vnútornými akademickými mechanizmami. Koncerty, divadelné predstavenia, výstavy, filmové prehliadky a festivaly, verejné prezentácie, súťaže, profesionálna kritika či ďalšie formy konfrontácie umeleckého výkonu s verejnosťou poskytujú študentom a pedagógom bezprostrednú spätnú väzbu z reálneho kultúrneho a spoločenského prostredia.

Kvalitu umeleckého vzdelávania preto AU BB nevníma ako nemenný stav ani ako súbor administratívnych ukazovateľov. Je výsledkom kontinuálneho dialógu medzi študentmi, pedagógmi, umeleckou a odbornou praxou, absolventmi, zahraničnými partnermi a spoločnosťou, pre ktorú akadémia svoju vzdelávaciu a tvorivú činnosť uskutočňuje.

Cieľom vnútorného systému preto nie je iba zabezpečiť kvalitu jednotlivých procesov, ale postupne rozvíjať kultúru kvality v celom prostredí AU BB. Tá zahŕňa pedagógov, študentov, administratívnych a riadiacich zamestnancov, orgány akademickej samosprávy, štruktúry VSK i externých partnerov. Kvalita v tomto chápaní nie je úlohou jedného útvaru alebo orgánu, ale spoločnou zodpovednosťou akademickej komunity.

Zmysel odporúčaní SAAVŠ

AU BB vníma odporúčania pracovnej skupiny SAAVŠ z roku 2024 predovšetkým ako externý odborný pohľad a impulz pre ďalší rozvoj, nie ako izolovaný zoznam úloh, ktorých formálne splnenie by samo osebe predstavovalo cieľ zabezpečovania kvality.

Jednotlivé odporúčania poukázali na oblasti, v ktorých bolo možné existujúce procesy spresniť, systematizovať alebo lepšie dokumentovať, ale aj na širšie rozvojové otázky týkajúce sa riadenia akadémie, študijných programov, participácie študentov a externých zainteresovaných strán, pracovného prostredia, doktorandského vzdelávania, internacionalizácie, podpory študentov a zamestnancov, informačných zdrojov, priestorových podmienok či komunikácie s verejnosťou.

Nie všetky odporúčania majú pritom rovnakú povahu. Niektoré bolo možné implementovať konkrétnym organizačným alebo procesným opatrením. Iné iniciovali dlhodobejšie kontinuálne zmeny alebo sa prirodzene stali súčasťou PDCA cyklu zlepšovania. Pri niektorých AU BB po odbornom zvážení zvolila iné ako očakávané úzke riešenie a nastavila si ciele vyššie.

Takýto prístup považuje akadémia za súčasť zrelej kultúry kvality. Zmyslom odporúčania nie je reprodukovať navrhované riešenie bez kritickej reflexie, ale identifikovať problém, preskúmať jeho príčiny a prijať primerané, uskutočniteľné a udržateľné opatrenie.

Od zavedenia VSK k jeho reálnemu fungovaniu

Pri hodnotení implementácie odporúčaní je podstatný časový kontext ich vzniku. Posudzovanie a odporúčania zachytávalo AU BB v období rokov 2022 – 2023, teda v čase zavádzania a počiatočnej praktickej implementácie nového vnútorného systému zabezpečovania kvality.

Od tohto obdobia prešli procesy VSK prirodzeným vývojom. Programové rady, Akreditačná rada AU BB a ďalšie zapojené štruktúry získali praktické skúsenosti, jednotliví aktéri si osvojili svoje kompetencie a postupy, stabilizovala sa dokumentácia a postupne sa vytvárala skúsenosť s opakovaným hodnotením a úpravami študijných programov. Rozdiel medzi stavom pri zavádzaní systému a jeho fungovaním po niekoľkých rokoch preto nemožno redukovať iba na počet prijatých opatrení; podstatným výsledkom je rastúca schopnosť akadémie systém reálne používať.

Práve skúsenosť z prvých rokov fungovania zároveň umožnila identifikovať, kde je systém potrebné zjednodušiť, kde posilniť kontrolné a spätnoväzbové mechanizmy a kde naopak zachovať flexibilitu zodpovedajúcu charakteru malej špecializovanej umeleckej vysokej školy.

Od jednotlivých opatrení k strategickému zlepšovaniu

V krátkom období od ostatného posudzovania sa podarilo uskutočniť alebo rozpracovať zmeny vo viacerých vzájomne prepojených oblastiach. Ide okrem iného o participáciu študentov a externých zainteresovaných strán, fungovanie programových rád, prípravu na profesionálnu prax, podporu duševného zdravia, internacionalizáciu, rozvoj doktorandského vzdelávania a umeleckého výskumu, teoretickú a interdisciplinárnu zložku vzdelávania, elektronické informačné zdroje, komunikáciu a webové prostredie, akademickú integritu, spätnú väzbu či pripravované priestorové a infraštruktúrne projekty.

Tieto opatrenia AU BB nevnímame ako súbor navzájom nesúvisiacich reakcií. Postupne sa prepájajú s periodickým hodnotením študijných programov, prípravou nového strategického obdobia, zmenami vnútorných predpisov a procesov a s adaptáciou akadémie na nové legislatívne prostredie zákona 300/2025 Z.z.

Osobitne dôležitá je schopnosť premeniť spätnú väzbu na zmenu bez toho, aby sa systém stal riadením prostredníctvom jednotlivých ad hoc požiadaviek. Študenti, pedagógovia, absolventi, odborníci z praxe a ďalšie zainteresované strany prinášajú legitímne, niekedy aj rozdielne očakávania. Úlohou štruktúr VSK je tieto podnety vyhodnocovať, konfrontovať s výsledkami vzdelávania, odborným vývojom a strategickým smerovaním akadémie a pretavovať ich do odôvodnených rozhodnutí.

Hľadanie tejto rovnováhy nie je procesom, ktorý možno definitívne ukončiť. Kvalita nie je definitívny stav. Podstatou kultúry kvality je kontinuálne zlepšovanie. Preto opatrenia pri ktorých je stav **Odporúčania agentúry, ktorými sa VŠ zaoberala a aj ich implementovala** nie sú žiadne. Stále je čo zlepšovať.

Holistické posúdenie ďalšieho vývoja AU BB

Predkladanú správu AU BB koncipuje nielen ako evidenciu aktivít a reakcií na jednotlivé odporúčania pre SAAVS, ale aj ako súčasť holistického cyklu periodického hodnotenia v rámci procesov a štruktúr VSK AU BB.

Pri hodnotení ďalšieho smerovania kultúry kvality na AU BB je potrebné sledovať nielen to, či bolo konkrétne opatrenie prijaté, ale aj jeho vzťah k ostatným procesom a jeho skutočný dopad na študentov, pedagógov, kvalitu študijných programov a fungovanie inštitúcie. Rovnako je potrebné zohľadňovať primeranosť systému veľkosti a charakteru AU BB a udržiavať rovnováhu medzi rastúcimi externými a vnútornými požiadavkami, disponibilnými ľudskými a finančnými zdrojmi a primárnym poslaním akadémie – kvalitným umeleckým vzdelávaním, tvorivou činnosťou a umeleckým a vedeckým výskumom.

V tomto zmysle AU BB chápe implementáciu odporúčaní SAAVŠ ako súčasť širšej cesty od zavedenia vnútorného systému k jeho stabilizácii a ďalej k postupnému rozvoju skutočnej kultúry kvality – otvorenej podnetom, profesionálnej, kriticky reflektujúcej vlastné fungovanie, schopnej inovácie a smerujúcej k excelentnosti v podmienkach a špecifikách umeleckej vysokej školy.

Odporúčanie SAAVŠ č. 1:

„Oddeliť pôsobenie rektora a predsedu Akreditačnej rady vysokej školy.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa predmetným odporúčaním pracovnej skupiny zaoberala v kontexte ďalšej implementácie a priebežného vyhodnocovania funkčnosti vnútorného systému zabezpečovania kvality. Personálne nastavenie funkcie predsedu Akreditačnej rady AU BB nebolo v nadväznosti na odporúčanie zmenené.

AU BB pri tomto rozhodnutí vychádzala z presvedčenia, že samotné súbežné pôsobenie rektora a predsedu Akreditačnej rady nepredstavuje konflikt záujmov, pokiaľ vnútorný systém obsahuje funkčné mechanizmy na identifikáciu a riešenie konkrétného konfliktu záujmov pri prerokúvaní a rozhodovaní o jednotlivých veciach. Skúsenosti získané pri implementácii vnútorného systému od ostatného posúdenia jeho súladu v roku 2024 do súčasnosti uvedený predpoklad potvrdili. V sledovanom období neboli identifikované systémové problémy vyplývajúce zo súbehu uvedených rolí ani negatívny vplyv tohto nastavenia na nezávislosť rozhodovacích procesov Akreditačnej rady.

Funkčnosť nastavených mechanizmov bola overená aj v konkrétnej rozhodovacej situácii. Pri prerokúvaní návrhu nového celouniverzitného profesijne orientovaného bakalárskeho študijného programu **Umenie a umelá inteligencia** na zasadnutí Akreditačnej rady AU BB dňa 11. apríla 2025 predseda Akreditačnej rady (rektor) identifikoval a oznámil svoj konflikt záujmov z dôvodu, že bol osobou zodpovednou za študijný program a podieľal sa na príprave jeho akreditačného spisu. Z tohto dôvodu sa vzdal vedenia príslušného bodu rokovania a nezúčastnil sa rozhodovania a hlasovania o študijnom programe. Uplatnenie mechanizmu konfliktu záujmov a priebeh rozhodovania sú transparentne zachytené v zápisnici zo zasadnutia Akreditačnej rady AU BB.

Uvedený prípad AU BB vníma ako praktické overenie funkčnosti nastaveného modelu. Vnútorný systém teda nezostáva iba na úrovni formálne deklarovaných pravidiel, ale umožňuje konflikt záujmov v konkrétnej situácii identifikovať, oznámiť, zaznamenať a vylúčiť dotknutú osobu z príslušnej časti rozhodovacieho procesu.

Na základe skúseností z implementácie vnútorného systému od roku 2024 do súčasnosti preto AU BB nezistila skutočnosti, ktoré by odôvodňovali potrebu personálneho oddelenia funkcie rektora a predsedu Akreditačnej rady. Súčasne však predmetné odporúčanie vníma ako relevantný podnet na priebežné sledovanie nezávislosti rozhodovacích procesov Akreditačnej rady. AU BB bude preto aj naďalej monitorovať možné konflikty záujmov a dôsledne uplatňovať mechanizmy ich identifikácie, oznámenia, zaznamenania a vylúčenia dotknutej osoby z rozhodovania.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ nebude zaoberať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 2:

„Študentská únia v čase posudzovania bola novou štruktúrou, preto je vhodné explicitne uvádzať pôsobenie a zaviesť do praxe aktivity Študentskej únie.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a v období od ostatného posudzovania vnútorného systému systematicky vytvárala podmienky na stabilizáciu postavenia a praktického fungovania Študentskej únie AU BB.

V čase posudzovania vnútorného systému išlo o novovytvorenú štruktúru, ktorej praktické pôsobenie sa ešte len formovalo. V súčasnosti je Študentská únia AU BB funkčnou súčasťou akademického prostredia školy, ktorá združuje zástupcov študentov všetkých troch fakúlt a vytvára priestor na medzifakultnú komunikáciu, formulovanie spoločných študentských podnetov a realizáciu vlastných aktivít. Aj keď priestor na väčšiu angažovanosť študentov stále vidíme.

Organizačné fungovanie Študentskej únie je zabezpečené pravidelnými zasadnutiami jej Rady, ktoré sú dokumentované zápisnicami. Študentská únia má zároveň na realizáciu oprávnených medzifakultných a celouniverzitných aktivít vyčlenené finančné prostriedky v rozpočte AU BB, pričom o ich použití rozhoduje Rada Študentskej únie hlasovaním a prijatými uzneseniami. AU BB tak vytvára podmienky nielen na formálne zastúpenie študentov, ale aj na ich samostatnú iniciatívu a realizáciu aktivít vychádzajúcich z potrieb študentskej komunity.

V akademickom roku 2025/2026 sa Študentská únia podieľala na viacerých medzifakultných a celouniverzitných aktivitách spoločenského, kultúrneho, umeleckého a podporného charakteru. Išlo napríklad o medzifakultnú kapustnicu, spoločnú fakultovicu študentov AU BB, aktivity Noc v oblakoch a ECHOau prepájajúce študentov rôznych umeleckých disciplín, ako aj workshop venovaný problematike duševného zdravia.

Vedenie AU BB je so zástupcami Študentskej únie v pravidelnom kontakte a poskytuje jej podľa charakteru jednotlivých aktivít organizačnú, priestorovú a finančnú podporu. Súčasne boli realizované aktivity smerujúce k zvýšeniu jej viditeľnosti a informovanosti študentov o možnostiach participácie.

Skúsenosti z obdobia od ostatného posudzovania tak dokumentujú postupný prechod Študentskej únie od novovytvorenej štruktúry k stabilnej platforme študentskej participácie a medzifakultnej spolupráce. AU BB bude jej ďalšie pôsobenie podporovať so zámerom posilňovať aktívnu účasť študentov na akademickom živote a procesoch vysokej školy.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 3:

„Docieliť väčšiu angažovanosť zainteresovaných strán, predovšetkým však osôb a organizácií z praxe, do tvorby a úprav študijných programov a následne aj vnútorného systému VŠ. Angažovanosť dokumentovať zápisnicami zo stretnutí so zainteresovanými stranami.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a od ostatného posudzovania vnútorného systému kontinuálne implementuje opatrenia smerujúce k aktívnejšiemu a systematickejšiemu zapájaniu externých zainteresovaných strán, študentov a absolventov do procesov zabezpečovania kvality študijných programov.

Základným priestorom pre ich participáciu sú programové rady jednotlivých študijných programov. V programových radách sú zastúpení zástupcovia externého prostredia a študentov. Participácia zainteresovaných strán tak nie je založená iba na príležitostných konzultáciách, ale je začlenená priamo do štruktúr vnútorného systému, prostredníctvom ktorých sa uskutočňuje hodnotenie a ďalší rozvoj študijných programov.

Zástupcovia externého prostredia a študentov sa podieľajú najmä na posudzovaní obsahu a smerovania študijných programov, ich väzby na aktuálne potreby umeleckej a profesionálnej praxe, ako aj na diskusiách o podnetoch na ich ďalší rozvoj a úpravy. Podnety zainteresovaných strán sú využívané pri aktualizácii obsahu vzdelávania, študijných plánov a ďalšom rozvoji jednotlivých študijných programov.

Praktickým príkladom intenzívnejšieho zapojenia externého prostredia bola príprava nového profesijne orientovaného študijného programu Umelecká produkcia na Fakulte dramatických umení AU BB. Pri jeho tvorbe boli zástupcovia externého prostredia aktívne zapojení do diskusie o koncepcii programu a ich podnety predstavovali významný zdroj pri nastavovaní programu vo vzťahu k požiadavkám profesionálnej praxe a očakávanému profilu absolventa.

Ďalším príkladom je príprava nového celouniverzitného študijného programu Umenie a umelá inteligencia (UUI). Už proces jeho tvorby bol koncipovaný ako interdisciplinárny a otvorený voči podnetom zainteresovaných strán z akademického, umeleckého a profesijného prostredia. Zapojenie externého prostredia bolo významné najmä vzhľadom na špecifické zameranie programu, ktorý prepája umeleckú tvorbu s dynamicky sa rozvíjajúcou oblasťou umelej inteligencie. Skúsenosť z prípravy UUI zároveň AU BB využíva ako jeden z podnetov pre ďalšie rozvíjanie participatívneho spôsobu tvorby nových študijných programov.

AU BB zároveň venuje zvýšenú pozornosť preukázateľnosti participácie zainteresovaných strán. Ich zapojenie do činnosti programových rád a ďalších príslušných orgánov vnútorného systému je dokumentované prostredníctvom zápisníc a ďalších písomných výstupov z rokovaní.

Skúsenosti z implementácie vnútorného systému od ostatného posudzovania potvrdzujú postupný posun od samotného zastúpenia zainteresovaných strán k ich aktívnejšej participácii. AU BB zároveň naďalej identifikuje priestor na ďalšie zlepšovanie, predovšetkým v intenzite a pravidelnosti aktívneho zapájania externých zainteresovaných strán a v dôslednom dokumentovaní ich konkrétnych podnetov a spôsobu, akým boli pri tvorbe, hodnotení alebo úpravách študijných programov zohľadnené.

AU BB preto nepovažuje implementáciu odporúčania za ukončený proces. Zapájanie zainteresovaných strán chápe ako kontinuálnu súčasť rozvoja vnútorného systému, ktorú bude na základe získaných skúseností ďalej vyhodnocovať a skvalitňovať.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 4:

„Formulovať víziu a poslanie inštitúcie v dlhodobom aj strednodobom výhľade, zdôrazniť špecifiká a silné stránky VŠ vo vzťahu ku konkurenčným subjektom a pozíciu v ekosystéme umeleckých vysokých škôl v stredoeurópskom priestore.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne ho implementuje v rámci svojho strategického riadenia a ďalšieho profilovania inštitúcie. Od ostatného posudzovania vnútorného systému sa jej vízia a špecifické postavenie čoraz výraznejšie premietajú nielen do strategických dokumentov, ale predovšetkým do konkrétnych rozhodnutí vo vzdelávaní, umeleckej a výskumnej činnosti, internacionalizácii a rozvoji vnútorného systému kvality.

AU BB vníma svoje špecifické postavenie najmä v koncentrácii viacerých oblastí umenia v rámci jednej kompaktnej vysokej školy, ktorú tvoria tri umelecky profilované fakulty. Toto usporiadanie umožňuje zachovať odbornú identitu jednotlivých umeleckých disciplín a súčasne vytvárať priestor na ich interdisciplinárne prepájanie. Za jednu zo svojich významných predností preto AU BB považuje schopnosť prepájať výtvarné, hudobné, divadelné, filmové, multimediálne a ďalšie formy umeleckej tvorby a reagovať na nové podoby umeleckej praxe, technológií a umeleckého výskumu.

Táto profilácia sa od ostatného posudzovania prejavila vo viacerých konkrétnych rozvojových aktivitách. Príkladom je vytvorenie celouniverzitného profesijne orientovaného bakalárskeho študijného programu Umenie a umelá inteligencia, ktorý prepája umeleckú tvorbu s digitálnymi technológiami a umelou inteligenciou. Ďalšou líniou je rozvoj spoločných mechanizmov doktorandského vzdelávania a interdisciplinárnej spolupráce doktorandov. V roku 2025 bolo vytvorené Centrum pre podporu doktorandského štúdia a od 1. septembra 2026 sa transformuje do Doktorandskej školy AU BB, orientovanej okrem iného na rozvoj akademických, výskumných, pedagogických a prenositeľných kompetencií doktorandov naprieč fakultami.

Za osobitnú silnú stránku AU BB považuje aj schopnosť vnútorného systému pružne prepájať strategické riadenie, periodické hodnotenie študijných programov a ich reálne úpravy. V roku 2026 AU BB využila nastavený holisticky cyklus periodického hodnotenia tak, že programové a spoločné programové rady všetkých fakúlt popri vyhodnocovaní existujúcich študijných programov súčasne pripravovali ich potrebné úpravy podľa novej právnej úpravy. Návrhy následne prešli kontrolou, odborným posúdením a rozhodovacími procesmi Akreditačnej rady AU BB a budú účinné od 1.9.2026. Akadémia tak je pripravená benefitovať na poskytnutých možnostiach ktorý nový vysokoškolský zákon pre akadémiu otvára. Akadémia tak využije nasledujúci akademický rok na overenie funkčnosti nových úprav, povinností a štruktúr.

Funkčnosť vnútorného systému AU BB umožnila implementovať novú právnu úpravu vysokého školstva v 19/22 ŠP. Zmeny študijných programov, ktoré sú využiteľné v právnom režime zákona č. 300/2025 Z. z. účinnom od 1. septembra 2026, boli pripravené v rámci prebiehajúceho periodického hodnotenia, prerokované programovými radami a podrobené internému akreditačnému posúdeniu ešte pred začiatkom akademického roka 2026/2027. Pri doktorandských programoch odborné panely už v júli 2026 napríklad pracovali s upravenými študijnými plánmi obsahujúcimi spoločnú časť Doktorandskej školy.

AU BB uvedenú skúsenosť vníma ako potvrdenie jednej zo svojich strategických predností – schopnosti relatívne malej a kompaktnej umeleckej vysokej školy rýchlo reagovať na legislatívne, technologické a spoločenské zmeny bez rezignácie na štandardné mechanizmy zabezpečovania kvality. Pružnosť v tomto prípade neznamena obchádzanie vnútorných procesov, ale naopak ich

efektívne využitie: zmena vzniká na úrovni študijného programu, prechádza programovou radou, zainteresovanými stranami, kontrolou a odborným panelom a až následne rozhodovacou úrovňou Akreditačnej rady.

Významným posunom oproti obdobiu ostatného posudzovania je preto aj to, že vnútorný systém AU BB už možno hodnotiť na základe výsledkov celého holistického cyklu (aj keď process ešte nebol úplne ukončený). Hodnotiaca správa SAAVŠ z roku 2024 konštatovala, že mechanizmy priebežného monitorovania a periodického hodnotenia boli vo VSK novo nastavené. Hodnotiace správy odborných panelov z roku 2026 už dokumentujú ich reálne fungovanie naprieč všetkými tromi fakultami a v študijných programoch prvého, druhého aj tretieho stupňa.

AU BB zároveň naďalej vníma priestor na explicitnejšie strategické pomenovanie svojej pozície v slovenskom a stredoeurópskom priestore umeleckého vysokoškolského vzdelávania. V ďalšom období preto v Dlhodobom zámere na roky 2027-2032 bude potrebné ešte výraznejšie formulovať a komunikovať tie charakteristiky AU BB, ktoré sa už v praxi ukazujú ako určujúce: interdisciplinaritu troch umeleckých fakúlt, individuálnu prácu s umeleckým talentom, flexibilitu a funkčnosť vnútorného systému, schopnosť reagovať na nové technológie a meniace sa podoby umeleckej praxe, rozvoj umeleckého výskumu, internacionalizáciu a prepojenie vzdelávania s profesionálnym umeleckým prostredím.

AU BB preto nepovažuje odporúčanie za jednorazovo uzatvorenú úlohu. Formulovanie a aktualizovanie vízie inštitúcie chápe ako kontinuálny proces, v ktorom sa strategické smerovanie priebežne overuje konkrétnymi výsledkami vzdelávacej, umeleckej, výskumnej a rozvojovej činnosti.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 5:

„Dlhodobé aj krátkodobé ciele upresniť a doplniť o objektívne overiteľné ukazovatele, ktoré umožnia zhodnotiť naplnenie jednotlivých zámerov. Zámery rozpracovať do podoby akčných plánov, v ktorých nebudú chýbať informácie o termínoch realizácie, potrebných kapacitách a zdrojoch.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne implementuje princípy konkrétnejšieho plánovania, priradovania zodpovedností, objektívneho vyhodnocovania výsledkov a následného využívania výsledkov hodnotenia pri ďalšom rozvoji inštitúcie.

Strategické a krátkodobé priority AU BB sú priebežne konkretizované najmä v rámci kolégií rektora a kolégií dekanov a následne premietané do činnosti jednotlivých organizačných súčastí akademie a fakúlt, do úloh ich vedení, pracovísk a orgánov vnútorného systému zabezpečovania kvality. AU BB pritom neuplatňuje výlučne mechanický alebo striktné kvantitatívny model strategického riadenia. Vzhľadom na charakter umeleckého vysokoškolského vzdelávania a tvorivej činnosti považuje za primerané kombinovať objektívne merateľné ukazovatele s kvalitatívnym odborným hodnotením, aby bolo možné zachovať zodpovednosť a overiteľnosť výsledkov bez redukovania kvality umeleckého vzdelávania a tvorivej činnosti iba na číselné parametre.

Významný posun v tejto oblasti predstavuje zapojenie AU BB do systému výkonnostných zmlúv verejných vysokých škôl, ktorý bol zavedený od roku 2024. Tento model pracuje s konkrétnymi merateľnými ukazovateľmi dohodnutými medzi vysokou školou a ministerstvom a prepája ich plnenie s príslušnou časťou štátnej dotácie. AU BB v tomto systéme dosahuje nadpriemerné výsledky. Podľa odpočtu merateľných ukazovateľov za rok 2025 bolo na pracovnom stretnutí s tímom výkonnostných zmlúv konštatované, že AU BB patrila medzi prvých šesť vysokých škôl na Slovensku s najlepším plnením výkonnostných zmlúv, pričom dosiahla úroveň plnenia 113 %.

Výkonnostné zmluvy tak pre AU BB predstavujú nielen externý hodnotiaci mechanizmus, ale aj praktický nástroj strategického riadenia. Dosahovanie dohodnutých ukazovateľov vytvára predpoklad na získavanie ďalších finančných zdrojov, ktoré je možné opätovne smerovať do rozvoja vzdelávania, internacionalizácie, materiálno-technického zabezpečenia, rozvoja ľudských zdrojov a ďalších oblastí strategického rozvoja akademie.

AU BB tento mechanizmus prepája s vlastným viaczdrojovým financovaním a s postupným vytváraním finančného priestoru pre investície väčšieho rozsahu. Pozitívny vývoj finančných možností školy vytvára predpoklady pre postupnú realizáciu inštitucionálnych investícií, stavebných a rekonštrukčných aktivít, modernizáciu priestorov a technického vybavenia, skvalitňovanie vzdelávacieho procesu, podporu medzinárodných kontaktov a mobilit a rozvoj podmienok pre študentov a zamestnancov.

Vedenie AU BB zároveň pravidelne vyhodnocuje napĺňanie dlhodobých a operatívnych zámerov prostredníctvom kolégií rektora a dekanov, výročných správ a procesov vnútorného systému zabezpečovania kvality. Výročná správa o činnosti AU BB za rok 2025 je explicitne koncipovaná v nadväznosti na hlavné strategické dokumenty školy vrátane Dlhodobého zámeru AU BB na obdobie 2021 – 2026 a zachytáva aktivity akademie aj jej organizačných súčastí vo vzťahu k ich napĺňaniu.

Významným prvkom strategického riadenia je vnútorný systém zabezpečovania kvality. Po rozhodnutí SAAVŠ z 8. februára 2024 podľa § 25 ods. 1 zákona č. 269/2018 Z. z. získala AU BB na základe potvrdeného súladu svojho vnútorného systému oprávnenie samostatne vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v študijnom odbore umenie v 1., 2. a 3. stupni. Zmena akreditačného

modelu tak vytvorila pre AU BB významne väčší priestor na to, aby strategické rozhodnutia dokázala prenášať do konkrétnych úprav vzdelávania prostredníctvom vlastných mechanizmov kvality.

V roku 2026 zároveň finišuje príprava nového Dlhodobého zámeru AU BB na nasledujúce obdobie. Nový strategický dokument bude vychádzať z výsledkov predchádzajúceho obdobia, skúseností z prvého holistického cyklu implementácie VSK, výsledkov výkonnostných zmlúv, súčasného finančného vývoja akadémie a z nových možností, ktoré priniesla zmena akreditačného modelu. Osobitná pozornosť bude venovaná prepojeniu strategických cieľov s primeranými a overiteľnými ukazovateľmi, časovým rámcom, zodpovednosťou jednotlivých súčastí a reálnymi personálnymi a finančnými kapacitami.

AU BB preto odporúčanie nepovažuje za jednorazovo uzatvorenú úlohu, ale za kontinuálny proces ďalšieho skvalitňovania strategického a operatívneho riadenia.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 6:

„Aktualizovať dokument Usmernenia o pracovnej vyťaživosti pedagógov AU v BB č. 113/2016, a to vrátane nastavenia transparentných pravidiel odmeňovania v súvislosti s rôznymi typmi vykonávaných pracovných činností.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne implementuje opatrenia smerujúce k primeranejšiemu rozloženiu pracovnej záťaže vysokoškolských učiteľov, transparentnejšiemu zohľadňovaniu jednotlivých druhov ich činnosti a súčasne k znižovaniu administratívnej a organizačnej záťaže.

Pôvodný vnútorný predpis č. 113/2016 bol nahradený Vnútorným predpisom AU BB č. 14/2024 – Smernica o pedagogickej záťaživosti vysokoškolských učiteľov Akadémie umení v Banskej Bystrici, o posudzovaní a hodnotení ich priamej a nepriamej pedagogickej činnosti a ostatnej pracovnej záťaže, účinným od 1. januára 2025. Nová úprava umožňuje pri posudzovaní pracovného zaťaženia prihliadať nielen na priamu pedagogickú činnosť, ale aj na ďalšie pedagogické, tvorivé, riadiace, organizačné a podporné činnosti vysokoškolských učiteľov a umeleckých pracovníkov.

AU BB zároveň vníma problematiku pracovnej záťaže širšie než len ako otázku rozsahu priamej výučby. Dlhodobo prehodnocuje vnútorné procesy, organizačné štruktúry a administratívne postupy s cieľom obmedzovať duplicity a vytvárať väčší priestor pre pedagogickú, umeleckú, výskumnú a ďalšiu tvorivú činnosť akademických zamestnancov.

Tento prístup sa prejavil aj pri postupnej transformácii vnútorných štruktúr AU BB. Zmeny organizačného a samosprávneho usporiadania fakúlt a následné vybudovanie a upevňovanie štruktúr vnútorného systému zabezpečovania kvality boli využité na nové rozdelenie kompetencií a obmedzenie paralelného prerokúvania rovnakej alebo obsahovo obdobnej agendy vo viacerých orgánoch. Skúsenosti z implementácie VSK sú pritom priebežne vyhodnocované aj z pohľadu efektívnosti jeho jednotlivých štruktúr.

Rovnaký princíp AU BB uplatňuje pri implementácii novej právnej úpravy vysokého školstva. Legislatívnu zmenu nevníma iba ako potrebu formálne novelizovať vnútorné predpisy, ale využíva ju aj na revíziu existujúcich procesov a organizačných štruktúr s cieľom identifikovať agendy, ktoré sa prekrývajú, stratili svoje pôvodné zákonné opodstatnenie alebo ich možno zabezpečiť efektívnejšie prostredníctvom už fungujúcich orgánov VSK. Vzhľadom na posunutú účinnosť zákona 300/2025 Z.z. v častiach týkajúcich sa vysokých škôl čakáme na prekročenie tejto časovej línie. Proces zosúladovania vnútorných predpisov spúšťame už začiatkom septembra 2026.

V tomto kontexte AU BB pripravuje aj prehodnotenie postavenia odborových komisií doktorandského štúdia, ktorých časť pôsobnosti sa v súčasnom nastavení prekrýva s pôsobnosťou programových a spoločných programových rád. Zámerom je odstrániť neodôvodnenú duplicitu pri zachovaní odborného dohľadu nad kvalitou doktorandského vzdelávania a jednoznačného určenia zodpovednosti príslušného orgánu.

Súčasťou znižovania administratívnej záťaže je aj postupná digitalizácia pracovných a riadiacich procesov. AU BB využíva informačné a digitálne nástroje pri príprave a organizácii podkladov, spracúvaní záznamov z rokovaní, prepise pracovných stretnutí a ďalších administratívnych úkonoch. Ich využívanie môže skrátiť čas potrebný na rutinné administratívne činnosti a vytvárať väčší priestor pre odbornú a tvorivú prácu.

AU BB si zároveň uvedomuje, že úroveň digitálnych kompetencií a využívania moderných nástrojov zatiaľ nie je vo všetkých organizačných súčiastiach a medzi všetkými zamestnancami rovnaká. V rámci inštitúcie však pôsobia zamestnanci, ktorí tieto nástroje aktívne využívajú, sprostredkujú svoje skúsenosti kolegom a poskytujú im metodickú a praktickú podporu. Akadémia preto postupne investuje do rozvoja digitálnych kompetencií svojich zamestnancov s cieľom rozširovať využívanie nástrojov, ktoré môžu odbremeniť učiteľov aj riadiace štruktúry od rutinných administratívnych činností.

Transparentnejšie posudzovanie pracovnej záťaže je zároveň prepojené s hodnotením pedagogickej a tvorivej činnosti a s rozhodovaním o odmeňovaní. AU BB uvažuje o modeli, ktorý umožňuje zohľadniť celkový rozsah a kvalitu pedagogického, umeleckého, výskumného, organizačného a riadiaceho výkonu zamestnanca.

AU BB tak odporúčanie nevníma izolovane ako aktualizáciu jedného vnútorného predpisu. Jeho implementáciu prepája so širším procesom optimalizácie pracovnej záťaže, debyrokratizácie, digitalizácie a priebežného prehodnocovania organizačných štruktúr. Cieľom je, aby administratívne a riadiace mechanizmy podporovali kvalitu vzdelávania a tvorivej činnosti a nezaťažovali akademických zamestnancov nad rozsah nevyhnutný na zabezpečenie transparentnosti, zodpovednosti a funkčnosti vnútorného systému.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 7:

„V nadväznosti na cyklické hodnotenie vyhodnotiť mieru robustnosti nastaveného systému vo vzťahu k veľkosti a kapacitám školy. Zladiť robustnosť systému s potrebou jeho efektívneho fungovania.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne vyhodnocuje a optimalizuje primeranosť organizačnej a procesnej náročnosti vnútorného systému zabezpečovania kvality vo vzťahu k veľkosti školy, jej personálnym kapacitám a potrebe efektívneho rozhodovania.

AU BB pri tom vychádzala aj zo zistení pracovnej skupiny SAAVŠ z ostatného posudzovania, ktorá vnútorný systém charakterizovala ako robustný a viacstupňový. Súčasne však pracovná skupina vo svojom celkovom hodnotení konštatovala funkčnosť a efektívnosť vnútorného systému zahŕňajúceho celú inštitúciu. Odporúčanie preto AU BB vnímala predovšetkým ako podnet na praktické overenie toho, či sú jednotlivé úrovne, orgány a procesy systému po získaní skúseností z jeho reálnej implementácie naďalej účelné a primerané charakteru a veľkosti akadémie.

Kľúčovým momentom pre takéto vyhodnotenie bol prvý holistický cyklus periodického hodnotenia študijných programov v roku 2026. Na rozdiel od obdobia ostatného externého posudzovania už bolo možné VSK hodnotiť nielen podľa jeho normatívneho nastavenia, ale predovšetkým podľa praktických skúseností s fungovaním programových a spoločných programových rád, odborných panelov, Akreditačnej rady AU BB a ďalších aktérov vnútorného systému.

Hodnotiace procesy uskutočnené naprieč všetkými tromi fakultami a jednotlivými stupňami vzdelávania preukázali, že VSK je schopný zabezpečiť periodické hodnotenie študijných programov, identifikáciu potrebných zmien, ich prerokovanie na úrovni programových rád, zapojenie zainteresovaných strán, odborné posúdenie a následné rozhodovanie Akreditačnej rady AU BB. Hodnotiace správy odborných panelov z roku 2026 zároveň poskytli akadémii praktickú spätnú väzbu o fungovaní jednotlivých častí systému a vytvorili podklad na ďalšiu optimalizáciu procesov.

AU BB preto nevníma robustnosť vnútorného systému ako nemennú vlastnosť, ale ako parameter, ktorý musí byť priebežne konfrontovaný s jeho reálnou funkčnosťou. Cieľom nie je minimalizovať počet orgánov a procesov za každú cenu, ale zabezpečiť, aby každý prvok VSK mal jednoznačne definovanú funkciu, zodpovednosť a preukázateľnú pridanú hodnotu a aby nevytváral neodôvodnené paralelné procesy alebo administratívnu záťaž.

Tento prístup nadväzuje aj na širší proces debyrokratizácie a optimalizácie organizačných štruktúr AU BB ktorý sa plánuje v nadvädzajúcom období. Skúsenosti získané praktickým fungovaním VSK umožňujú presnejšie identifikovať oblasti, v ktorých dochádza k prekrywaniu kompetencií, duplicitnému prerokovaniu agendy alebo administratívnym úkonom bez primeranej pridanej hodnoty pre kvalitu vzdelávania.

Výsledkom tohto vyhodnocovania už nie je iba identifikácia možných duplicit, ale aj plán konkrétnych rozhodnutí o ich odstránení. AU BB plánuje zrušiť odborové komisie doktorandského štúdia, ktorých časť pôsobnosti sa v súčasnom systéme vo významnom rozsahu prekryva s pôsobnosťou programových a spoločných programových rád a ďalšími mechanizmami VSK. Realizácia tejto zmeny prebieha v nadväznosti na širší proces zosúladovania vnútorného prostredia AU BB s novou právnou úpravou podľa zákona č. 300/2025 Z. z. V predmetných častiach účinných od 1. septembra 2026 AU BB pripravuje aj postupnú novelizáciu svojich vnútorných predpisov. V septembri 2026 je plánované predloženie príslušnej úpravy Štatútu AU BB Akademickému senátu AU BB. Na zmenu Štatútu následne nadviažu úpravy vnútorného systému zabezpečovania kvality, pracovného poriadku a ďalších dotknutých vnútorných predpisov. Takýto postup umožňuje uskutočniť optimalizáciu

systemovo, pri zachovaní vzájomnej konzistentnosti vnútorných predpisov a jednoznačného rozdelenia kompetencií.

AU BB bude v optimalizácii VSK pokračovať aj v nasledujúcom období. Cieľovým stavom nie je čo najrobustnejší ani čo najjednoduchší vnútorný systém, ale systém vyhovujúci prostrediu a komunite inštitúcie a jej špecifickému charakteru a histórii, v ktorom má každý orgán a proces jednoznačnú pridanú hodnotu a ktorý pri čo najnižšej nevyhnutnej administratívnej záťaži zachová odbornú kvalitu, participáciu zainteresovaných strán, nezávislosť rozhodovania a preukázateľnosť procesov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 8:

„Zachovanie a kontrola vedeckej integrity. Zaviesť a využívať mechanizmy zabráňujúce plagiátorstvu a akademickým podvodom vrátane antiplagiátorského systému.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne rozvíja systém ochrany akademickej a umeleckej integrity. V období od ostatného posudzovania pritom neprehodnocovala iba jednotlivé kontrolné mechanizmy, ale aj samotné postavenie a charakter záverečných výstupov v umeleckom vysokoškolskom vzdelávaní.

AU BB štandardne využíva Centrálny register záverečných prác a kontrolu originality pri záverečných prácach, na ktoré sa tento režim vzťahuje. Protokol o kontrole originality je súčasťou procesu hodnotenia záverečnej práce. Výsledok kontroly pritom nie je posudzovaný izolovane ako automatizovaný údaj, ale vo vzťahu k charakteru a obsahu konkrétnej práce vedúcim práce, oponentom a následne príslušnou komisiou. Tento postup nadväzuje na prax AU BB deklarovanú už pri ostatnom posudzovaní.

Skúsenosti s implementáciou VSK však potvrdili, že pri umeleckom vysokoškolskom vzdelávaní nemožno ochranu akademickej integrity redukovat' na zisťovanie textovej zhody. Významná časť vzdelávacích výstupov študentov AU BB má charakter umeleckého výkonu, umeleckého diela, vlastného tvorivého projektu alebo individuálneho riešenia umeleckého problému, pri ktorých samotný antiplagiátorský systém nemôže dostatočne posúdiť originalitu a autentický autorský prínos študenta.

AU BB preto postupne prehodnocuje koncepciu záverečných výstupov smerom k väčšiemu dôrazu na autentický a verifikovateľný umelecký výkon študenta. Takto nastavené prostredie zároveň vytvára prirodzený preventívny mechanizmus vo vzťahu k plagiátorstvu, akademickým podvodom a novým rizikám spojeným s nekritickým alebo netransparentným používaním generatívnej umelej inteligencie.

Umelecký výkon alebo vlastný projekt vzniká spravidla počas dlhšieho obdobia v bezprostrednej interakcii študenta s pedagógom, vedúcim práce alebo školiteľom. Pedagóg tak pozná vývoj práce, jednotlivé etapy tvorivého procesu, pracovné postupy a individuálny tvorivý vklad študenta. Výsledok je následne verejne alebo komisionálne prezentovaný, interpretovaný a obhajovaný. Autenticita výstupu je preto overovaná nielen technologickým nástrojom, ale predovšetkým kvalifikovaným odborným úsudkom pedagógov, školiteľov, oponentov a členov skúšobných komisií.

Takýto spôsob hodnotenia umožňuje konfrontovať výsledný výstup so schopnosťou študenta vysvetliť jeho koncepciu, zdroje, použité umelecké a technologické postupy, jednotlivé fázy vzniku a vlastné autorské rozhodnutia. Pri umeleckom vzdelávaní ide podľa skúseností AU BB o významný mechanizmus ochrany integrity, pretože prípadný nesúlad medzi deklarovaným autorstvom a reálnou schopnosťou študenta vysvetliť a obhájiť proces vzniku diela je pre skúseného odborníka spravidla identifikovateľný.

Tento prístup nadväzuje aj na stanovisko AU BB formulované po ostatnom posudzovaní, podľa ktorého sa textové časti záverečných prác viažu na konkrétny umelecký výkon a originalitu obrazových, zvukových, audiovizuálnych a ďalších umeleckých výstupov musí popri technologických mechanizmoch posudzovať predovšetkým odborník a príslušná komisia.

Významný ďalší posun v tejto oblasti umožňuje nový vysokoškolský zákon č. 300/2025 Z. z. AU BB využila nový právny rámec nastavenia záverečných prác a príslušné zmeny sa premietnu do vzdelávania od akademického roka 2026/2027.

V bakalárskych študijných programov fakulty presunuli dôraz z povinného spracovania samostatnej textovej záverečnej práce na autentické umelecké a tvorivé výstupy študenta. Z pohľadu AU BB nejde o zníženie nárokov na ukončenie bakalárskeho štúdia. Naopak, postup umožňuje sústrediť študijnú záťaž na vzdelávacie výstupy bezprostredne súvisiace s profilom absolventa a na preukázanie jeho vlastných umeleckých, tvorivých a interpretačných kompetencií.

V študijných programoch druhého stupňa AU BB využíva nový právny rámec umožňujúci pracovať aj so záverečnou stážou. Tým sa vytvára ďalší priestor na overovanie vzdelávacích výstupov prostredníctvom autentického výkonu študenta v profesionálnom alebo umeleckom prostredí. Takýto spôsob hodnotenia môže byť v umeleckom vzdelávaní vhodným doplnením tradičných foriem záverečných výstupov, pretože umožňuje overovať nielen deklarované vedomosti, ale aj schopnosť študenta samostatne ich aplikovať v reálnom tvorivom a profesionálnom kontexte.

Pri doktorandskom štúdiu AU BB naopak zachováva vysoké nároky na samostatný výskumný a tvorivý prínos doktoranda. Dizertačná práca a jej obhajoba zostávajú podmienkou riadneho skončenia doktorandského štúdia; osobitný význam preto na treťom stupni majú metodologická pripravenosť doktoranda, transparentná práca so zdrojmi, akademická a umelecká integrita, kontrola originality a schopnosť preukázať vlastný prínos k poznaniu alebo umeniu.

AU BB zároveň pristúpila k systémovému posilneniu spoločnej prípravy doktorandov na celouniverzitnej úrovni. Už v októbri 2025 akadémia zriadila Centrum pre podporu doktorandského štúdia, prostredníctvom ktorého začala rozvíjať spoločné vzdelávacie, interdisciplinárne a podporné aktivity doktorandov všetkých troch fakúlt. Od 1. septembra 2026 sa táto štruktúra transformuje na Doktorandskú školu.

Doktorandská škola bude vytvárať spoločný vzdelávací priestor najmä pre rozvoj akademických a prenositeľných zručností, metodológie výskumu a umeleckého výskumu, akademickej etiky a integrity, pedagogicko-psychologických kompetencií, projektového manažmentu a prezentačných schopností. Práve do tejto spoločnej platformy AU BB koncepčne začleňuje aj systematickú prípravu doktorandov v oblasti spracovania odborných textov a dizertačných prác.

Celouniverzitný rámec pritom nenahrádza odbornú prípravu zabezpečovanú jednotlivými fakultami, ale dopĺňa ju a prepája. Doktorandská škola vytváori spoločný štandard v oblastiach, v ktorých je celouniverzitný prístup účelný, pričom zachováva odbornú a umeleckú špecifickosť jednotlivých programov.

AU BB pristupuje k ochrane akademickej integrity diferencovane podľa charakteru vzdelávacieho výstupu a stupňa štúdia. Tam, kde vzniká textová záverečná práca, zostáva zachovaná kontrola originality prostredníctvom príslušných technologických mechanizmov a odborného posúdenia. Tam, kde je jadrom vzdelávacieho výstupu umelecké dielo, umelecký výkon, projekt alebo odborná stáž, je integrita overovaná najmä autenticitou tvorivého procesu, odborným hodnotením a schopnosťou študenta preukázať svoj individuálny prínos.

Takto nastavený systém AU BB považuje za primeraný špecifikám umeleckého vysokoškolského vzdelávania. Cieľom nie je iba následne identifikovať plagiátorstvo alebo iný akademický podvod, ale predovšetkým vytvárať vzdelávacie a hodnotiace prostredie, v ktorom je vlastný tvorivý výkon študenta prirodzene sledovateľný, odborne verifikovateľný a obhájitelný.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 9:

„Nastaviť a zaviesť vhodný nezávislý nástroj pre anonymizované hlásenie podnetov a ich následné preskúmanie, vrátane nastavenia súvisiacich postupov.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne rozvíja mechanizmy anonymizovanej spätnej väzby a podávania podnetov. Štandardnou súčasťou VSK sú elektronické študentské a predmetové ankety, ktoré umožňujú anonymizované získavanie spätnej väzby k vzdelávaniu a jeho podmienkam.

Skúsenosti z fungovania VSK však ukázali, že pri individuálnych alebo citlivých podnetoch nie je rozhodujúcou otázkou iba existencia anonymného elektronického kanála. Rovnako významné je zabezpečiť, aby bolo možné podnet bezpečne prijať, nestranné posúdiť, postúpiť kompetentnej osobe alebo orgánu a následne overiť spôsob jeho vybavenia.

AU BB preto pripravuje hybridný technologicko-procesný nástroj, ktorý prepojí anonymizované podanie s definovaným postupom jeho ďalšieho spracovania. Technologická časť zabezpečí bezpečný vstup a evidenciu podnetu; procesná časť upraví jeho posúdenie, určenie príslušnosti, spôsob preskúmania, reakciu inštitúcie a podľa povahy veci aj sledovanie realizácie prijatého opatrenia.

Pripravované riešenie je v súčasnosti predmetom testovania. Po jeho ukončení bude možné hybridný mechanizmus nasadiť do reálnej prevádzky a následne na základe praktických skúseností vyhodnocovať jeho funkčnosť a primeranosť.

AU BB tak odporúčanie implementuje s dôrazom na jeho materiálny cieľ – vytvoriť dôveryhodné prostredie, v ktorom môže člen akademickej obce bezpečne upozorniť na problém a zároveň existuje transparentná a overiteľná cesta od prijatia podnetu k jeho posúdeniu a prípadnému opatreniu.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 10:

„Vo vzťahu k výsledkom hodnotiacich procesov (študentské ankety, diskusie a ďalšie evalvačné prostriedky) zaistiť, aby pomenované problémy a potreby boli systematicky zhromaždené a následne prevedené do podoby konkrétnych akčných plánov s jasne pomenovanými zodpovednými osobami, termínmi a zdrojmi tak, aby prišlo k ich riešeniu.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kontinuálne rozvíja systém, ktorým sa výsledky hodnotiacich procesov premieňajú na konkrétne opatrenia v študijných programoch a v riadení fakúlt.

Študentské a predmetové ankety sa po skončení semestra pravidelne vyhodnocujú. Výsledky prerokúvajú programové rady a vedenia fakúlt a následne sú prezentované a diskutované so študentmi príslušných študijných programov alebo s celou akademickou obcou fakulty. Tento model AU BB považuje za dôležitý najmä preto, že umožňuje podnety nielen administratívne evidovať, ale aj konfrontovať ich s konkrétnym kontextom študijného programu a v otvorenej diskusii formulovať akceptované riešenie.

Podľa povahy zistenia sa následne formulujú opatrenia na úrovni programovej rady, osoby zodpovednej za študijný program a doručujú sa vedúcemu katedry alebo vedeniu fakulty. Pri jednoduchších otázkach môže ísť o bezprostrednú organizačnú alebo komunikačnú úpravu; pri významnejších témach sa prijaté riešenie premieta do zmeny organizácie výučby, študijného plánu, materiálno-technického zabezpečenia alebo ďalších procesov.

AU BB pritom nepovažuje za účelné vytvárať formálny samostatný akčný plán ku každému jednotlivému podnetu. Miera formalizácie má zodpovedať významu problému. Pri systémových alebo dlhodobějších témach však musí byť zrejmé, aké opatrenie bolo prijaté, kto za jeho realizáciu zodpovedá a v akom časovom rámci sa má uskutočniť. Tu však musíme úprimne priznať, že najmä dedikované ľudské zdroje na verifikáciu či sa opatrenie zrealizovalo sú limitované.

Pri bližšom skúmaní trajektórie podnetu sa zistilo, že je podnet spravidla dobre zachytený od jeho identifikácie cez diskusiu až po prijatie riešenia, no nie vždy je následne rovnako dobre preukázateľné, či sa prijatý záväzok podarilo úplne realizovať a aký bol jeho výsledok.

Práve na túto medzeru nadväzuje pripravovaný hybridný technologicko-procesný nástroj opísaný pri odporúčaní č. 9.

AU BB tak smeruje k modelu, v ktorom spätná väzba nekončí vyhodnotením ankety ani diskusiou so študentmi, ale pri relevantných podnetoch vytvára preukázateľnú väzbu medzi zistením, prijatým riešením, jeho realizáciou a spätným overením výsledku.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 11:

„Systematicky vo VSZK AU BB uplatňovať princípy PDCA cyklu, a to na všetkých úrovniach riadenia (strategickom, taktickom aj operatívnom).“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a PDCA cyklus je integrálnou súčasťou implementácie a postupného rozvoja vnútorného systému zabezpečovania kvality.

Plné nasadenie VSK od roku 2022 predstavuje pre AU BB nielen zavedenie nových pravidiel a postupov, ale predovšetkým postupnú zmenu spôsobu práce s kvalitou. Vyžaduje si čas na osvojenie nových procesov, ich prijatie akademickou obcou, systematickú prácu s výsledkami hodnotenia a najmä prevzatie zodpovednosti jednotlivými aktérmi za kvalitu študijných programov a za rozhodnutia prijímané v rámci VSK. Ide o náročný transformačný proces, ktorý však akadémii súčasne poskytuje väčší priestor formovať vlastný rozvoj spôsobom zodpovedajúcim jej poslaniu a špecifikám umeleckého vzdelávania.

Od rozhodnutia SAAVS o súlade VSK so štandardami (2022) sme sa zamerali na implementáciu a stabilizáciu jednotlivých procesov VSK (fáza Do). Prvý holistický cyklus periodického hodnotenia študijných programov v roku 2026 (fáza Check) už umožnil overiť fungovanie programových a spoločných programových rád, odborných panelov, Akreditačnej rady AU BB a ďalších mechanizmov systému v reálnom prostredí všetkých troch fakúlt. Holistické hodnotenie celého VSK ešte nie je uzavreté ale už teraz identifikujeme oblasti, v ktorých je potrebné procesy ďalej zlepšovať. Pripravované zmeny VSK v septembri 2026 preto nebudú iba reakciou na nové štandardy alebo ostatné novely vysokoškolskej legislatívy, ale aj výsledkom vlastného vnútorného vyhodnotenia ktoré štruktúry a procesy sú fungujúce a ktoré potrebujú redizajn.

PDCA cyklus AU BB nevníma ako formálnu metodickú schému, ale ako priebežný spôsob rozvoja VSK: systém bol vytvorený a implementovaný, jeho fungovanie sa overuje v praxi, výsledky sa vyhodnocujú a na ich základe sa pripravuje jeho ďalšia optimalizácia. Práve uzatváranie týchto cyklov má postupne vytvárať kultúru kvality založenú na zodpovednosti, spätnej väzbe a schopnosti inštitúcie učiť sa z vlastnej praxe.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 12:

„Podporiť aktivizáciu a propagovať Študentskú úniu tak, aby bola zaistená plnohodnotná participácia študentov na relevantných procesoch školy a vysporiadanie sa v diskusiách už spomínanej komunikačnej bariéry, ktoré vyplynuli zo situácie, kedy boli zrušené fakultné senáty.“

V čase návštevy pracovnej skupiny bola Študentská únia novým orgánom a jej fungovanie bolo ovplyvnené aj obdobím po pandémie, ktoré oslabilo prirodzené sociálne väzby a medzifakultnú komunikáciu. Odvtedy AU BB vytvorila pre jej činnosť stabilnejšie organizačné a finančné podmienky. ŠÚ združuje zástupcov všetkých troch fakúlt, pravidelne zasadá, jej činnosť je dokumentovaná zápisnicami a disponuje vyčleneným rozpočtom.

AU BB zároveň podporuje viditeľnosť Študentskej únie prostredníctvom informačných kampaní, sociálnych sietí a spoločných podujatí. Dôležitejšie než samotná propagácia je však vytvorenie priestoru pre pravidelnú komunikáciu študentov s vedením akadémie, vrátane diskusie o vlastných iniciatívach, spoločných aktivitách a kritických podnetoch.

Funkčnosť ŠÚ sa prejavuje aj konkrétnymi aktivitami. V akademickom roku 2025/2026 sa podieľala napríklad na spoločnej Fakultovici, medzifakultnej Kapustnici, projekte Noc v oblakoch, výstave ECHOau a workshope venovanom duševnému zdraviu. AU BB tieto aktivity podporuje organizačne, priestorovo a finančne, pričom študentom ponecháva priestor na vlastnú iniciatívu.

Skúsenosti z obdobia 2024 – 2026 ukazujú, že pôvodne identifikovaná nefunkčnosť ŠÚ sa postupne vytráca. Fluktuácia riadiacich členov Študentskej únie je naďalej dosť významná Cieľom bude personálne pokrytie aktivít stabilizovať a snažiť sa o prostredie pre autentickú študentskú iniciatívu, nie mikromanažovanie zhora.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie č. 13

Podrobné vecné stanovisko ako č. 9

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 14:

„Ďalej rozvíjať a komunikovať existujúci systém podpory prostredníctvom študijných poradcov, fakultného psychológa, atď.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici aktívne a kontinuálne rozvíja systém psychologickú, poradenskú a preventívnu podporu študentov.

Na AU BB aktívne pôsobí psychologička, ktorá poskytuje individuálne poradenstvo širokej skupine študentov. Skúsenosti ukazujú, že potreba tejto podpory sa neviaže iba na problémy priamo súvisiace so štúdiom, ale často zahŕňa aj záťaž vyplývajúcu z osobných, rodinných, partnerských alebo širších životných situácií.

AU BB pritom prihliada na špecifiká umeleckého akademického prostredia. Intenzívna tvorivá práca, verejné prezentovanie vlastného výkonu, hodnotenie, vysoká osobná angažovanosť a citlivé prežívanie úspechu či neúspechu môžu vytvárať osobitné psychické nároky. Akademická komunita zároveň prirodzene zahŕňa študentov s rozdielnymi osobnostnými dispozíciami a spôsobmi sociálneho fungovania. Psychologickú podporu preto akadémia nevníma iba ako intervenciu pri krízovej situácii, ale aj ako súčasť prevencie, psychohygieny, rozvoja odolnosti a zdravého fungovania akademickej komunity.

V sledovanom období sa rozšírili aj skupinové a preventívne aktivity. Psychologička v spolupráci so Študentskou úniou a študijnými poradcami realizuje workshopy a komunitné aktivity zamerané na duševné zdravie, zvládanie záťaže, posilňovanie vzájomnej podpory a vytváranie prirodzených sociálnych väzieb medzi študentmi.

Významnú skupinu používateľov psychologických služieb predstavujú aj študenti z Ukrajiny, pri ktorých môže byť potreba podpory ovplyvnená aj skúsenosťami súvisiacimi s vojnou, presídlením a adaptáciou na nové sociálne a akademické prostredie. AU BB z pochopiteľných dôvodov ochrany súkromia nezverejňuje bližšie informácie o obsahu individuálnych konzultácií ani o konkrétnych psychických ťažkostiach študentov.

Duševné zdravie sa postupne premieta aj priamo do vzdelávacieho prostredia. Pri nových študijných programoch AU BB sú už od prvého roka štúdia zaradené témy venované duševnému zdraviu, zvládaniu stresu, mäkkým a prenositeľným zručnostiam. Pri tvorbe portfólia Doktorandskej školy sa zároveň počíta s odbornými prednáškami a seminármi zameranými na psychohygienu, zvládanie akademickej záťaže, komunikačné a ďalšie prenositeľné kompetencie doktorandov.

AU BB tak systém podpory postupne posúva od modelu individuálneho riešenia problémov k širšiemu preventívnemu a komunitnému prístupu, ktorý prepája psychologické poradenstvo, študijných poradcov, Študentskú úniu a vzdelávacie aktivity.

Akadémia si zároveň uvedomuje, že meniace sa spoločenské, technologické a ekonomické prostredie prináša študentom nové formy tlaku, neistoty a frustrácie. Túto oblasť preto nepovažuje za uzatvorenú. Duševné zdravie študentov vníma ako jednu zo základných podmienok úspešného štúdia, tvorivého rozvoja a fungovania zdravej akademickej komunity a rozsah podpornej činnosti bude ďalej rozvíjať podľa identifikovaných potrieb.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 15:

„Rektor by mal strážiť vyťaženosť svojich všetkých zamestnancov v pedagogických, riadiacich a podporných funkciách. Odporúčame, aby vysoká škola, resp. stanovení zodpovední vedúci pracovníci pravidelne monitorovali a vyhodnocovali vyťaženosť všetkých zamestnancov v pedagogických, riadiacich a podporných funkciách.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a monitorovanie pracovnej záťaže zamestnancov považuje za súčasť riadneho personálneho riadenia a fungovania VSK. V podmienkach umeleckej vysokej školy pritom pracovnú záťaž nemožno posudzovať iba podľa rozsahu priamej výučby, keďže pedagogickí zamestnanci sa súčasne podieľajú na individuálnej práci so študentmi, umeleckej a výskumnej činnosti, zabezpečovaní študijných programov, činnosti orgánov VSK, projektovej a medzinárodnej spolupráci a na ďalších organizačných úlohách.

AU BB nevníma túto úlohu ako priamu operatívnu povinnosť rektora vo vzťahu ku každému jednotlivému zamestnancovi. Úlohou rektora je vytvoriť rámec, nastaviť zodpovednosti a dohliadať na to, aby vedúci zamestnanci v hierarchii riadenia pracovnú záťaž pridelovali primerane a priebežne ju vyhodnocovali. Na úrovni fakúlt ide najmä o zodpovednosť dekanov a vedúcich katedier, ktorí majú bezprostredný prehľad o rozsahu pedagogických, tvorivých, riadiacich a organizačných povinností svojich zamestnancov.

Existujúca Smernica o pedagogickej záťažnosti a platný Pracovný poriadok vytvárajú pre túto oblasť základný rámec. Skúsenosti z implementácie VSK od roku 2022 však ukázali potrebu presnejšieho systémového ukotvenia zodpovednosti jednotlivých úrovní riadenia za sledovanie celkovej pracovnej záťaže, a to nielen pri pedagogickej činnosti, ale aj pri riadiacich a podporných úlohách.

Táto potreba bude reflektovaná pri pripravovanej zásadnej revízii Pracovného poriadku AU BB a súvisiacej úpravy pedagogickej záťažnosti do konca roka 2026. Cieľom bude nastaviť model, v ktorom rektor zabezpečuje rámec a dohľad, dekaní a vedúci katedier nesú operatívnu zodpovednosť za primerané rozdelenie úloh a systém umožňuje priebežne identifikovať situácie nadmerného alebo nevyváženého zaťaženia.

AU BB zároveň prepája túto tému s debyrokratizáciou, digitalizáciou a odstraňovaním duplicitných procesov. Zmyslom monitorovania vyťažnosti nemá byť vytvorenie ďalšej administratívnej vrstvy, ale ochrana kapacity zamestnancov pre kvalitné vzdelávanie, individuálnu prácu so študentmi, umeleckú tvorbu a výskum.

AU BB tak odporúčanie implementuje cez jasnejšie rozdelenie zodpovednosti v riadiacej hierarchii: rektor nastavuje rámec a dohliada na jeho fungovanie, dekaní a vedúci pracovísk zodpovedajú za primerané pridelovanie a priebežné vyhodnocovanie pracovnej záťaže.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 16:

„Oddeliť roly, ktoré by mohli vzbudzovať podozrenie na konflikt záujmov. Viac integrovať a zapojiť zástupcov praxe a študentov do tvorby a úpravy ŠP. Prehĺbiť a posilniť systematickú integráciu zapojených zástupcov praxe a študentov do tvorby a úpravy ŠP.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a skúsenosti s plnou implementáciou VSK od roku 2024 potvrdzujú funkčnosť pravidiel konfliktu záujmov a súčasne významné posilnenie participácie študentov a externých zainteresovaných strán na zabezpečovaní a rozvoji študijných programov.

V oblasti konfliktu záujmov AU BB vychádza z princípu, že rozhodujúca nie je iba formálna organizačná oddelenosť jednotlivých rolí, ale najmä existencia funkčných mechanizmov, ktoré zabránia osobe rozhodovať vo veci, v ktorej má vlastný záujem. Prax VSK od roku 2024 nepreukázala, že by jeho súčasné nastavenie spôsobovalo systémové problémy pri rozhodovaní. Identifikovaný prípad možného konfliktu záujmov pri univerzitnom študijnom programe UII bol riešený jeho oznámením a vylúčením rektora z príslušného rozhodovania, hlasovania a vedenia predmetnej časti rokovania Akreditačnej rady AU BB. Postup je zachytený aj v dokumentácii z rokovania AR AU BB. Podrobnejšie sa AU BB tejto otázke venuje v stanovisku k odporúčaniu č. 1.

V oblasti participácie sa systém od ostatného posudzovania ďalej rozvinul. Študenti nie sú v podmienkach AU BB iba respondentmi ankiet alebo príležitostným zdrojom spätnej väzby, ale aktívnymi účastníkmi akademického života a vnútorného systému. Sú členmi programových a spoločných programových rád, podieľajú sa na činnosti Akreditačnej rady AU BB a sú zastúpení aj v ďalších poradných a riadiacich platformách vrátane kolégií dekanov a kolégia rektora Etickej komisie a Akademického senátu AU BB. Vlastnú reprezentatívnu a komunitnú platformu majú prostredníctvom Študentskej únie AU BB.

Osobitne významná je ich účasť priamo na úrovni pracovísk a študijných programov. Študenti vstupujú do diskusií o obsahu a organizácii vzdelávania, poskytujú spätnú väzbu k pedagogickému procesu a prostrediu pracovísk a prostredníctvom programových rád sa podieľajú na hodnotení a úpravách študijných programov. Doktorandi sa vzhľadom na charakter tretieho stupňa zapájajú aj do hodnotenia činnosti pracovísk a pedagogického procesu.

Participácia študentov má na umeleckej vysokej škole zároveň rozmer, ktorý nemožno úplne zachytiť iba členstvom vo formálnych orgánoch. Vzdelávanie na AU BB je vo významnej miere založené na spoločnej tvorivej práci študentov a pedagógov. Študenti vystavujú spolu so svojimi pedagógmi, účinkujú v spoločných divadelných, hudobných, filmových, televíznych a ďalších umeleckých projektoch a zúčastňujú sa tvorivých dielní, sympózií, festivalov a ďalších odborných aktivít spolu s domácimi aj externými umelcami.

Takéto prostredie prirodzene vytvára intenzívnu priebežnú spätnú väzbu. Pedagóg a študent sa nestretávajú iba vo formálnom procese výučby; spoločne vstupujú do tvorivého procesu a profesionálneho umeleckého prostredia. Študent tak môže bezprostredne konfrontovať obsah vzdelávania s požiadavkami umeleckej praxe a jeho skúsenosť sa následne prenáša späť do diskusie o kvalite a rozvoji študijného programu.

Obdobný princíp AU BB uplatňuje aj vo vzťahu k zástupcom externej praxe. Ich zapojenie sa nerealizuje iba prostredníctvom jednorazových konzultácií pri tvorbe dokumentácie študijného programu. Sú zastúpení v programových radoch a vstupujú do vzdelávania a tvorivej činnosti prostredníctvom workshopov, tvorivých dielní, sympózií, projektov, prezentácií a spolupráce s

kultúrnymi a umeleckými inštitúciami. Minimálne dva krát ročne sa podieľajú na hodnotení semestrálnych a záverečných skúšok a sú pozívaný na štátne skúšky a výberové konania. Vďaka tomu sa požiadavky profesionálneho prostredia dostávajú do študijných programov priebežne a prostredníctvom ľudí, ktorí danú prax aktívne vykonávajú.

AU BB považuje za jednu zo svojich prirodzených predností komunitný charakter prostredia. Blízkosť študentov, pedagógov, vedenia a profesionálnej umeleckej komunity umožňuje kombinovať formálne zastúpenie zainteresovaných strán vo VSK s každodennou odbornou a tvorivou interakciou. Úlohou VSK je túto prirodzenú väzbu nenahrádzať nadmernou formalizáciou a všetko dokumentovať a preukazovať akreditačným orgánom, ale zabezpečiť, aby sa relevantné podnety zo študentského a profesionálneho prostredia preukázateľne premietali do hodnotenia a ďalšieho rozvoja študijných programov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 17:

„Akcentovať a rozvíjať aktívne zapojenie zástupcov praxe a študentstva do ďalších procesov ktoré súvisia s hodnotením a úpravou ŠP. Dokladovať zápisnicami a inými písomnými dokladmi.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala. Zapojenie študentov a zástupcov praxe do hodnotenia a úprav študijných programov je integrálnou súčasťou VSK a nadväzuje na mechanizmy podrobnejšie opísané pri odporúčaní č. 3 a 16. Na tomto mieste preto AU BB uvádza najmä doplňujúce informácie o preukázateľnosti a kontrole ich participácie.

Študenti a zástupcovia praxe sú zastúpení v programových radách a vstupujú do procesov hodnotenia a úprav študijných programov. Študentská perspektíva je dopĺňaná výsledkami študentských a predmetových ankiet, priamou diskusiou a ďalšími formami spätnej väzby. Zástupcovia praxe prinášajú najmä pohľad na aktuálnosť vzdelávania, požadované kompetencie absolventov a vývoj profesionálneho umeleckého prostredia.

V umeleckom prostredí AU BB má osobitný význam aj bezprostredná konfrontácia študentov a pedagógov s profesionálnou praxou. Výstavy, divadelné a hudobné predstavenia, filmové prezentácie a festivaly, tvorivé dielne, spolupráca s externými umelcami a ďalšie verejné výstupy poskytujú prirodzenú spätnú väzbu profesionálneho prostredia a publika. Úlohou VSK je relevantné poznatky z tohto prostredia zachytiť a tam, kde je to opodstatnené, premietnuť ich do hodnotenia a ďalšieho rozvoja študijných programov.

Participácia zainteresovaných strán je v určitom rozsahu zároveň dokumentovaná. Zo zasadnutí programových rád sa vyhotovujú zápisnice podľa jednotných pravidiel VSK. Dokumentácia tak umožňuje preukázať účasť zainteresovaných strán, prerokované otázky, formulované podnety a prijaté závery. Tým sa participácia študentov a zástupcov praxe neposudzuje iba podľa ich formálneho členstva v programovej rade, ale aj podľa ich reálneho vstupu do jej činnosti.

Dôležitou súčasťou systému je tiež kontrolná úroveň VSK. Popri Akreditačnej rade AU BB pôsobí kontrolór akademických procesov, ktorého úlohou je sledovať implementáciu vnútorného systému a identifikovať nedostatky v akademických procesoch. Kontrolór je zároveň členom Akreditačnej rady bez hlasovacieho práva, čím je vytvorené prepojenie medzi kontrolnými zisteniami, rozhodovacou činnosťou Akreditačnej rady a vedením akadémie. Pri zistených nedostatkoch tak môže sprostredkovať relevantné kontrolné zistenia Akreditačnej rade a vedeniu AU BB a podporiť prijatie nápravných opatrení.

Po prvom holistickom cykle VSK preto AU BB nepovažuje za hlavný cieľ iba ďalšie zvyšovanie počtu zainteresovaných osôb a širšie preukazovanie ich zapojenia. Dôležitejšie je prehlbovanie kvality ich participácie a sledovateľnosť toho, ako sa ich relevantné podnety premietajú do hodnotenia a úprav študijných programov.

AU BB tak odporúčanie implementovala vytvorením kombinácie formálneho zastúpenia zainteresovaných strán, ich reálnej participácie, jednotnej dokumentácie prostredníctvom zápisníc a kontrolného mechanizmu VSK, ktorý umožňuje identifikovať nedostatky pri implementácii nastavených pravidiel. Ale zapojenie vníma širšie.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a implementovala ho; mechanizmy sa ďalej priebežne rozvíjajú.

Odporúčanie SAAVŠ č. 18:

„Vo vzťahu k doktorandským študijným programom sa odporúča zdieľať dobrú prax medzi jednotlivými fakultami, diskutovať a otvárať možnosti interdisciplinárneho výskumu. Vzhľadom k charakteru vysokej školy rozvíjať prístupy výskumu umením, teda artistic research, a to v kontexte nielen domáceho, ale aj zahraničného prostredia. V tomto prípade ťažiť z doterajších aktivít medzinárodných sietí typu ELIA (pod ktorou funguje aj multidisciplinárna pracovná skupina Artistic Research Platform) či SAR (Society for Artistic Research), ktorá spravuje multimediálnu platformu pre realizáciu a prezentáciu umelecko-výskumných projektov Research Catalogue.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a oblasť doktorandského vzdelávania, interdisciplinaritu a umeleckého výskumu patrí medzi oblasti, v ktorých od ostatného posudzovania došlo k významnému inštitucionálnemu posunu.

AU BB a jej tri fakulty zastrešujú rozdielne umelecké smery, ale doktorandské vzdelávanie má zároveň celý rad spoločných potrieb. Zriadenie Centra pre podporu doktorandského štúdia v októbri 2025, bolo významným krokom vpred. Aj keď trvalo veľmi krátko (transformované na Doktorandskú školu) systematicky prepájalo pomocou aktivít doktorandov všetkých troch fakúlt a vytváralo príležitosti pre interdisciplinárne umelecko-výskumné aktivity.

Na túto skúsenosť od 1. septembra 2026 nadviaže Doktorandská škola AU BB, ktorá vytvára spoločnú platformu doktorandského vzdelávania pri zachovaní umeleckej a odbornej špecifickosti jednotlivých študijných programov. Jej spoločná vzdelávacia ponuka sa bude orientovať najmä na metodológiu výskumu a umeleckého výskumu, akademické a prenositeľné kompetencie, akademickú integritu, projektové zručnosti a ďalšie oblasti, v ktorých je spoločný celouniverzitný prístup prínosný.

Dôležitým nástrojom vzájomného prepájania je aj Kolokvium doktorandov, na ktorom doktorandi prezentujú výsledky svojich dizertačných projektov a konfrontujú rozdielne umelecké a výskumné prístupy jednotlivých fakúlt. Takéto prostredie vytvára prirodzený priestor na zdieľanie dobrej praxe a vznik spolupráce presahujúcej hranice jednotlivých umeleckých disciplín.

AU BB zároveň vníma umelecký výskum ako prirodzenú súčasť ďalšieho rozvoja tretieho stupňa vzdelávania. V prostredí umeleckej vysokej školy nejde iba o aplikovanie metodológie tradičného akademického výskumu na umenie, ale aj o rozvíjanie takých prístupov, pri ktorých samotná umelecká tvorba a tvorivý proces predstavujú spôsob skúmania, generovania poznania a jeho komunikácie.

Zapojenie AU BB do ELIA, Artistic Research Platform, SAR alebo Research Catalogue stále absentujú.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 19:

„PS odporúča AU BB, aby pri tvorbe podľa čl. 3 štandardov pre vnútorný systém a implementácii vytvárania, úpravy a schvaľovania študijných programov v rámci spolupráce s externými subjektmi vyžadovala aj ich spätnú väzbu pri aplikácii nových ŠP.“

Zástupcovia externého prostredia sú členmi programových a spoločných programových rád, čím ich účasť nekončí vyjadrením k návrhu študijného programu, ale pokračuje počas jeho uskutočňovania a periodického hodnotenia. V podmienkach umeleckej vysokej školy sa táto formálna participácia prirodzene prepája s intenzívnou spoluprácou s profesionálnym prostredím prostredníctvom umeleckých projektov, výstav, predstavení, koncertov, audiovizuálnej tvorby, workshopov, tvorivých dielní a sympózií. Spätná väzba z praxe tak vzniká aj priamo pri konfrontácii vzdelávacích výstupov študentov s reálnym profesionálnym prostredím.

Významným posunom od ostatného posudzovania je vstup AU BB do oblasti profesijne orientovaného vysokoškolského vzdelávania. Akadémia vytvorila dva nové profesijne orientované študijné programy, pri ktorých spolupráca s praxou nie je doplnkovou aktivitou, ale principiálnou a integrálnou súčasťou koncepcie vzdelávania. Pre AU BB ide o nový model, ktorý ešte výraznejšie prepája obsah vzdelávania, dosahované kompetencie študentov a potreby profesionálneho prostredia.

Nová vysokoškolská legislatíva zároveň vytvára ďalšie možnosti na posilnenie autentickej skúsenosti študenta s profesionálnym prostredím. AU BB ju využila pri úpravách študijných programov s účinnosťou od 1.9.2024 a posúdila súlad so zákonom a štandardmi SAAVS v rámci periodického hodnotenia (holistický cyklus) v roku 2026. Do študijných programov boli podľa ich charakteru začlenené alebo posilnené praxe, záverečné stáže a mobilitné okná, ktoré rozširujú priestor pre študentov na získavanie skúseností mimo vlastného akademického prostredia a na overovanie vzdelávacích výstupov ŠP v praxi.

Postupne sa mení aj charakter spolupráce s externými partnermi. Nejde iba o získanie stanoviska externého subjektu k už vytvorenému študijnému programu. Profesionálne prostredie vstupuje priamo do vzdelávacieho procesu a vytvára priestor na priebežné overovanie toho, či vedomosti, zručnosti a umelecké kompetencie študentov zodpovedajú reálnym požiadavkám praxe.

Strategickým cieľom AU BB je posilňovať pripravenosť absolventov na profesionálne uplatnenie. AU BB pritom nevychádza zo situácie, v ktorej by bolo potrebné riešiť zásadný problém zamestnateľnosti absolventov. Doterajšie výsledky akadémie v oblasti uplatniteľnosti a sledovaných ukazovateľoch výkonnostných zmlúv sú priaznivé a AU BB patrí medzi vysoké školy s veľmi nízkym podielom nezamestnaných absolventov. Profesijne orientované programy, praxe, stáže a mobility preto akadémia vníma ako ďalší kvalitatívny rozvoj existujúceho stavu a ako investíciu do dlhodobej adaptability absolventov na meniace sa podmienky umeleckej a kreatívnej praxe.

AU BB odporúčanie implementuje širšie než samotným vyžadovaním formálnej spätnej väzby od externých subjektov. Smeruje k modelu, v ktorom je profesionálne prostredie integrálnou súčasťou tvorby, uskutočňovania aj hodnotenia vzdelávania a jeho skúsenosť sa prostredníctvom VSK vracia do ďalšieho rozvoja študijných programov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 20:

„Študentom by bolo vhodné poskytnúť nepovinné kurzy v oblasti nástupu do profesionálnej praxe. Do ponuky zaradiť voliteľné predmety za účelom získania vedomostí, zručností a kompetentností potrebných pri nástupe do profesionálnej praxe v umeleckej oblasti (napr. založenie firmy, živnosti alebo pôsobenie v slobodnom povolaní).“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a prípravu študentov na vstup do profesionálnej praxe postupne rozvíja ako kombináciu formálneho vzdelávania, praktickej skúsenosti, kontaktu s odborníkmi z externého prostredia a autentickej umeleckej produkcie.

AU BB nevníma profesijnú pripravenosť iba ako znalosť administratívnych postupov spojených so založením živnosti alebo podnikaním. Pre absolventa umeleckej vysokej školy je rovnako dôležité vedieť vytvoriť a prezentovať vlastné portfólio, pripraviť projekt, pracovať s grantovými schémami, orientovať sa v autorskom práve, produkčných a ekonomických procesoch, spolupracovať v tíme, komunikovať s kultúrnymi inštitúciami a niesť zodpovednosť za realizáciu vlastného umeleckého alebo kreatívneho projektu. Aj preto AU BB kombinuje predmety a workshopy s prostredím, v ktorom si študent tieto kompetencie reálne overuje.

Významným posunom je vytvorenie dvoch nových profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov. Program Umelecká produkcia prepája kreativitu s profesionálnym manažmentom a pripravuje študentov na riadenie filmových, divadelných a kultúrnych projektov od prípravy zámeru až po realizáciu. Jeho koncepcia je priamo orientovaná na fungovanie v kultúrno-umeleckom prostredí a na rozvoj kompetencií potrebných pri produkcii a organizovaní umeleckých projektov.

Celouniverzitný profesijne orientovaný program Umenie a umelá inteligencia zas prepája umeleckú tvorbu s novými technológiami. Študenti pracujú s digitálnym umením, animáciou, interaktívnymi médiami, generatívnou tvorbou, VR/AR a ďalšími technologickými nástrojmi a rozvíjajú kompetencie uplatniteľné v nových segmentoch kreatívnych a digitálnych odvetví.

Dôležitým pracoviskom pre praktickú prípravu je Simulačné centrum ART3, ktoré prepája vzdelávanie s reálnymi produkčnými procesmi. Študenti v ňom pracujú na audiovizuálnych a multimediálnych projektoch pod vedením pedagógov a externých odborníkov, pričom sa zapájajú do produkcie, postprodukcie, streamovania, dokumentácie a prezentácie umeleckých výstupov. V roku 2025 centrum rozvíjalo aj formáty ARTORIUM a AUktuality, pri ktorých študenti pracovali v zmiešaných tímoch a získavali kamerové, strihové, organizačné a komunikačné zručnosti v autentickom tvorivom prostredí.

Väzba Simulačného centra na študijné programy je pritom priama. Jeho vytvorenie viedlo k vzniku nových a úprave existujúcich predmetov; medzi nimi sú napríklad Ateliér simulačného centra I – IV, predmety zamerané na externé kompetenčné kurzy, workshopy a aktívnu účasť na umeleckých podujatiach. AU BB tak vytvorila prostredie, v ktorom sa profesijné kompetencie neučia iba deklaratívne, ale prostredníctvom „learning by doing“.

Rovnakú funkciu má na FDU Divadlo Akadémie umení, ktoré funguje ako profesionálne divadlo študentov a pedagógov a je pre verejnosť otvorené deväť mesiacov v roku. Študenti v ňom vytvárajú a prezentujú ročníkové a absolventské inscenácie, vstupujú do skúšobných a produkčných procesov a bezprostredne konfrontujú svoje výstupy s publikom. Divadlo zároveň hostí workshopy, semináre, konferencie a medzinárodný festival ARTORIUM. Ide teda o prostredie, ktoré sa svojou organizáciou a verejnou prevádzkou významne približuje reálnej divadelnej praxi a má významný spoločenský dopad na kultúrne prostredie a aktivity realizované v Banskej Bystrici.

Na FVU túto funkciu plní Galéria FX. Jej hlavným poslaním je prezentovať tvorbu študentov FVU a hostí z ďalších domácich a zahraničných umeleckých vysokých škôl. Kurátorskú koncepciu a realizáciu výstav zabezpečujú aj samotní doktorandi a študenti v spolupráci s pedagógmi a hosťujúcimi kurátormi. Študent tak získava skúsenosť nielen ako autor, ale aj s prípravou výstavy, kurátorským procesom, komunikáciou a verejnou prezentáciou.

Na FMU sa profesijná príprava prirodzene realizuje prostredníctvom koncertných, komorných a ansámblových aktivít fakulty. Koncertná a Komorná sála FMU slúžia na verejné umelecké výstupy študentov a pedagógov a študenti sa zapájajú do rôznych komorných a ansámblových projektov vrátane súboru súčasnej hudby KOMPOST. Predmety sú často ukončované verejným koncertom, čím sa študent učí pracovať v režime zodpovednosti za profesionálne prezentovaný umelecký výkon. FMU zároveň udržiava rozsiahlu spoluprácu so Slovenskou filharmóniou, Štátnou filharmóniou Košice, RTVS, SND a ďalšími domácimi a zahraničnými partnermi.

Tieto pracoviská a platformy majú spoločný princíp: študent vstupuje do profesionálneho režimu ešte počas štúdia. Musí dodržať termín, spolupracovať v tíme, pripraviť verejný výstup, nieť zodpovednosť za jeho kvalitu, komunikovať s externým partnerom alebo publikom a často riešiť aj produkčné, autorskoprávne či organizačné otázky. Takéto prostredie poskytuje kompetencie, ktoré nemožno úplne nahradiť samostatným teoretickým predmetom.

Nový vysokoškolský zákon a úpravy študijných programov realizované v roku 2026 zároveň umožnia AU BB posilniť odborné praxe, záverečné stáže a mobilitné okná, čo ďalej rozšíri kontakt študentov s profesionálnym a medzinárodným prostredím. Akadémia tak prípravu na profesionálnu prax nevníma ako izolovaný kurz na konci štúdia, ale ako postupne budovanú trajektóriu od vzdelávania cez simulované a školské profesionálne prostredie až po autentickú umeleckú prax.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 21:

„Zjednotiť a zosystematizovať predmety, ktoré sú zamerané na prípravu prechodu do praxe, prípadne posilniť kariérne poradenstvo, ktoré by túto rolu zastávalo.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a v sledovanom období systematicky posilnila prípravu študentov na vstup do profesionálnej praxe. AU BB pritom vychádza zo špecifického charakteru umeleckého vzdelávania, v ktorom sú samotní pedagógovia často aktívnymi umelcami a profesionálmi s bezprostrednou skúsenosťou z praxe. Kariérne poradenstvo preto v podmienkach akadémie nevzniká zatiaľ ako centralizovaná samostatná služba, ale prirodzene sa uskutočňuje decentralizovane už počas individuálnej práce so študentom, pri verejných umeleckých výstupoch, projektovej činnosti a kontakte s profesionálnym prostredím.

Súčasne AU BB zvažuje, či má byť existujúci decentralizovaný model v ďalšom období doplnený samostatnejším centrom kariérneho poradenstva. Akadémia jeho vznik nevníma ako samoučelý organizačný cieľ; rozhodujúca bude reálna pridaná hodnota takejto platformy, jej personálne zabezpečenie a vhodné začlenenie do prostredia malej umeleckej vysokej školy. Táto otázka bude súčasťou pripravovaného dlhodobého zámeru AU BB od roku 2027.

Možnosťou ďalšieho rozvoja je aj využívanie služieb a infraštruktúry partnerských inštitúcií. AU BB je od roku 2023 členom Konzorcia slovenských univerzít U10+, ktoré vytvára priestor na spoločné využívanie vzdelávacej a vedeckovýskumnej infraštruktúry a na rozvoj konkrétnych foriem spolupráce orientovaných na študenta. Samotný právny rámec konzorcií vysokých škôl zároveň počíta s tým, že konzorcium môže poskytovať bezplatné poradenstvo študentom členských vysokých škôl. To vytvára priestor, aby AU BB pri ďalšom rozvoji kariérneho poradenstva nebudovala všetky služby izolovane vo vlastnej štruktúre, ale podľa dostupnosti a dohôd využívala aj expertízu a poradenské kapacity partnerských univerzít U10+.

Ďalšou zvažovanou možnosťou je vybudovanie Centra Kariérneho poradenstva v spolupráci s Rozvojovou agentúrou Banskobystrického samosprávneho kraja, na pôdoryse Welcome Hub. AU BB v sledovanom období o tejto forme spolupráce rokovala a rokovania pokračujú. Pre akadémiu je tento model zaujímavý najmä tým, že umožňuje prepojiť mentoring, neformálne vzdelávanie, rozvoj prenositeľných kompetencií, kontakt s praxou a podporu uplatnenia študentov bez potreby okamžite investovať výhradne vlastné zdroje pre novú internú štruktúru.

AU BB tak odporúčanie implementuje širšie. Smeruje k modelu, v ktorom sa profesijná pripravenosť buduje počas celého štúdia kombináciou špecializovaných predmetov, praktických vzdelávacích formátov, kontaktu s aktívnymi profesionálmi, priamej skúsenosti s umeleckou praxou a postupne aj využívaním podporných služieb partnerských inštitúcií. Ďalším krokom bude systematickejšie prepojenie týchto aktivít a posúdenie vhodnej formy centrálnej kariérnej podpory v priestoroch AU.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 22:

„Zrevidovať, posilniť alebo prispôbiť teoretické predmety, najmä na FVU, ktoré sú zároveň predmetmi štátnej skúšky tak, aby študenti mohli dosahovať primerané výsledky.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a v sledovanom období posilnila teoretickú a spoločenskovednú zložku vzdelávania, osobitne na Fakulte výtvarných umení. Zmena sa neuskutočňuje iba revíziou jednotlivých predmetov, ale širšie – personálnym posilnením teoretických kapacít, rozšírením možností študentov absolvovať relevantné predmety mimo vlastnej fakulty a prehľbovaním spolupráce s externým akademickým a výskumným prostredím.

Na FVU došlo k personálnemu posilneniu Katedry teórie a dejín výtvarného umenia a k rozšíreniu odborného zázemia o pracovníkov s praxou v oblasti teórie, dejín umenia, kurátorstva a galerijnej praxe. Tento vývoj umožňuje lepšie prepájať akademickú teóriu s aktuálnym umeleckým a kultúrnym prostredím a súčasne vytvára širšiu kapacitu pre zabezpečenie teoretickej prípravy študentov.

AU BB zároveň cielene rozširuje teoretickú prípravu aj prostredníctvom partnerstiev s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici. AU BB nadviazala zmluvnú spoluprácu s univerzitou (UMB) a od akademického roka 2026/2027 môžu študenti FVU a FDU navštevovať vybrané predmety Filozofickej fakulty UMB ako kreditované výberové predmety. Ide napríklad o predmety Filozofia kultúry, Estetika, Logická argumentácia, Etika médií, Metódy analýzy a interpretácie obrazu a Sociológia umenia a literatúry.

Takto nastavená spolupráca rozširuje filozofický, sociologický, analytický a interpretačný rámec umeleckého vzdelávania bez potreby budovať všetky odborné kapacity výlučne vo vnútri školy. Zároveň umožňuje študentom konfrontovať vlastnú umeleckú prax so širším humanitným a spoločenskovedným prostredím.

Podobný princíp AU BB rozvíja aj vo väzbe na Slovenskú akadémiu vied. V roku 2025 AU BB uzavrela Memorandum o spolupráci so Slovenskou akadémiou vied a v roku 2026 zmluvu o spolupráci s Centrom vied o umení SAV – Ústavom divadelnej a filmovej vedy. Tieto partnerstvá AU BB vníma ako systematické otváranie umeleckého vzdelávania širšiemu odbornému prostrediu, ktoré môže prinášať nové interpretačné rámce, metodologické prístupy a kontakt s aktuálnym humanitným a umeleckým výskumom. Pre študentov to vytvára širšie možnosti rozvíjať kritické myslenie, argumentáciu a schopnosť reflektovať vlastnú tvorbu v kultúrnom a spoločenskom kontexte.

AU BB odporúčanie SAAVS nevníma ako požiadavku mechanicky zvyšovať rozsah teoretickej výučby. Podstatná je primeranosť jej obsahu, náročnosti a spôsobu overovania vo vzťahu k profilu absolventa a charakteru konkrétneho umeleckého študijného programu. Cieľom je vyvážený model, v ktorom teória nie je izolovanou bariérou štátnej skúšky, ale nástrojom porozumenia, argumentácie a reflexie vlastnej umeleckej práce. Tento model považuje za primeranejší pre prostredie akadémie než jednoduché navyšovanie teoretických povinností bez väzby na charakter a ciele konkrétneho študijného programu.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 23:

„Viesť študentstvo k práci so zdrojmi a bádateľskej činnosti s využívaním aktuálnych domácich a zahraničných zdrojov. Dokladovať informáciami z pozície knižničných, databázových a on-line zdrojov dostupných pre študentov.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a systematicky rozvíja schopnosť študentov pracovať s aktuálnymi domácimi a zahraničnými zdrojmi v rozsahu primeranom charakteru umeleckého vysokoškolského vzdelávania.

AU BB pritom v poslednom období cielene posilňuje model vzdelávania orientovaný na umeleckú prax, autentický tvorivý proces a verifikovateľné umelecké výstupy. Tento posun je najvýraznejší najmä v prvom stupni štúdia, kde sa v odôvodnených prípadoch znižuje dôraz na rozsiahle teoretické a textové výstupy a väčšia časť študijnej záťaže sa presúva na samotnú tvorbu, umelecký výkon, projektovú prácu a praktické overovanie dosiahnutých kompetencií.

Tento prístup však neznamená rezignáciu na prácu so zdrojmi. Mení sa skôr charakter a účel ich využívania. Študenti pracujú s odbornou literatúrou, umeleckými dielami, hudobníkmi, obrazovými a audiovizuálnymi dokumentmi, divadelnými textami, archívnymi materiálmi a ďalšími zdrojmi potrebnými na pochopenie kontextu vlastnej tvorby, formulovanie umeleckého zámeru a prípravu umeleckého alebo výskumného projektu.

Vo vyšších stupňoch štúdia, osobitne v doktorandskom vzdelávaní, sa nároky na systematickú bádateľskú činnosť, metodologickú pripravenosť, transparentnú prácu so zdrojmi a schopnosť zasadiť vlastný umelecký výskum do domáceho a medzinárodného odborného kontextu prirodzene zvyšujú.

Kľúčovú podpornú úlohu v tejto oblasti plní Akademická knižnica AU BB, ktorej fond a služby sú profilované podľa zamerania akadémie, najmä na dramatické, filmové, hudobné a výtvarné umenie. Študentom a pedagógom sprístupňuje odbornú literatúru, špecializované informačné zdroje a online katalógy KIS3G a KIS KOHA a poskytuje metodickú podporu pri ich vyhľadávaní a využívaní.

Od ostatného posudzovania AU BB posilnila aj prístup k špecializovaným zahraničným elektronickým informačným zdrojom. V roku 2025 Akademická knižnica zabezpečila skúšobný prístup k databázam Oxford Music Online, Oxford Art Online a Benezit Dictionary of Artists a v roku 2026 k databázam RILM Abstracts of Music Literature with Full Text, International Bibliography of Theatre & Dance with Full Text a Music Index with Full Text. Tieto aktivity boli doplnené používateľskou a metodickou podporou.

Akademická knižnica zároveň realizuje informačné vzdelávanie zamerané na prácu s online katalógom, elektronickými informačnými zdrojmi a Centrálnym registrom záverečných prác. Cieľom je, aby študenti vedeli dostupné zdroje nielen technicky vyhľadať, ale aj primerane posúdiť ich relevanciu a využívať ich pri vlastnej umeleckej, študijnej a výskumnej činnosti.

Špecifikom AU BB je aj vlastná Databáza umenia, ktorá dokumentuje umeleckú činnosť študentov a pedagógov a predstavuje zdroj zodpovedajúci charakteru umeleckého vzdelávania, tvorby a umeleckého výskumu.

AU BB tak odporúčanie implementuje spôsobom primeraným svojej profilácii. Smeruje k modelu, v ktorom je práca so zdrojmi podporou umeleckého myslenia, tvorivého procesu a umeleckého výskumu, nie samoúčelným textovým alebo teoretickým výkonom.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 24:

„Poskytnúť študentom a študentkám všetkých fakúlt DPŠ.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a doplňujúce pedagogické štúdium je v súčasnosti reálne poskytované na Fakulte múzických umení a Fakulte dramatických umení, pričom potrebu jeho ďalšieho rozšírenia AU BB posudzuje vo vzťahu k profesijnému smerovaniu absolventov jednotlivých fakúlt a k reálnemu záujmu študentov kontinuálne.

Najrozvinutejší model má Fakulta múzických umení AU BB, ktorá má ministerstvom schválený program kvalifikačného vzdelávania DPŠ už dlhodobo. Program je poskytovaný v prezenčnej a dištančnej forme študentom dennej formy druhého stupňa a absolventom druhého stupňa štúdia v neučiteľskom študijnom odbore Umenie so zameraním na hudobné a umelecké predmety.

Údaje o absolventoch FMU ukazujú, že pedagogické uplatnenie je pre hudobníkov významnou profesijnou trajektóriou. Absolventi pôsobia najmä na základných umeleckých školách a konzervatóriách. .

Fakulta dramatických umení AU BB taktiež poskytuje DPŠ. V podobnom profile ako FMU.

Situácia na Fakulte výtvarných umení je odlišná. Fakulta už v minulosti doplňujúce pedagogické štúdium pripravila a uskutočňovala, po dvoch rokoch však bolo pre nedostatočný záujem študentov ukončené. AU BB túto skúsenosť nepovažuje za dôvod na mechanické obnovenie programu iba s cieľom dosiahnuť jeho formálnu existenciu na všetkých troch fakultách. Pri rozhodovaní zohľadňuje reálny dopyt a profesijné smerovanie absolventov.

Nízky alebo v niektorých študijných programoch žiadny záujem o DPŠ fakulta vyhodnotila. S jej záverom vyplýva, absolventi výtvarného umenia smerujú k samostatnej umeleckej tvorbe, slobodnému povolaniu, galerijnej a kurátorskej činnosti, kultúrnym a kreatívnym inštitúciám alebo projektovej činnosti.

AU BB preto odporúčanie nevníma ako požiadavku vytvoriť tri paralelné a obsahovo obdobné programy bez ohľadu na ich využiteľnosť. Súčasný stav ukazuje, že tam, kde existuje stabilný profesijný dopyt – najmä na FMU a FDU – je DPŠ reálne dostupné a uskutočňované. Pri FVU bude akadémia potrebu jeho opätovného zavedenia naďalej vyhodnocovať podľa záujmu študentov a vývoja ich profesijného uplatnenia.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 25:

„Naďalej posilňovať medziodborovú a medzifakultnú spoluprácu študentov na spoločných projektoch nielen umeleckého charakteru. Interdisciplinárnu kooperáciu podporovať aj v prípade tretieho stupňa štúdia tam, kde je to vo vzťahu k výskumnej téme žiadúce.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a medzifakultnú a interdisciplinárnu spoluprácu považuje za jednu z prirodzených rozvojových možností vyplývajúcich zo spojenia troch umelecky profilovaných fakúlt v rámci jednej vysokej školy a jedného odboru Umenie. Od ostatného posudzovania preto cielene AU BB vytvára podmienky, aby sa spolupráca neobmedzovala iba na jednotlivé iniciatívy pedagógov a študentov, ale postupne získavala stabilnejší inštitucionálny rámec.

Prirodzeným základom tejto spolupráce je samotná umelecká tvorba. Filmové a audiovizuálne projekty prepájajú herectvo, réžiu, hudbu, obraz a vizuálnu komunikáciu; divadelné projekty vytvárajú priestor pre spoluprácu dramatických, hudobných a výtvarných disciplín a výstavné či performatívne formáty umožňujú spoločnú prácu vizuálnych umelcov, hudobníkov a performerov. AU BB tento potenciál podporuje prostredníctvom spoločných projektov, tvorivých dielní, workshopov, výstav, predstavení, koncertov a ďalších aktivít.

Dôležitým systémovým krokom je vznik celouniverzitného profesijne orientovaného študijného programu Umenie a umelá inteligencia, ktorý svojou podstatou prekračuje tradičné hranice jednotlivých umeleckých disciplín a vytvára spoločný priestor pre umenie, digitálne technológie a nové tvorivé postupy.

Osobitnú pozornosť AU BB venuje tretiemu stupňu štúdia, kde interdisciplinarita nemá byť samoučelná, ale má vychádzať z charakteru konkrétnej výskumnej alebo umelecko-výskumnej témy. Doktorandi jednotlivých fakúlt sú už dnes prepájaní prostredníctvom spoločných aktivít a Kolokvia doktorandov, na ktorom prezentujú svoje projekty a konfrontujú rozdielne metodologické, umelecké a výskumné prístupy. Podklady fakúlt potvrdzujú, že interdisciplinarita a prepájanie umeleckej tvorby, výskumu a vzdelávania sú už súčasťou doktorandského prostredia AU BB.

Ďalší posun prinesie Doktorandská škola AU BB, ktorá vytvorí spoločnú platformu pre doktorandov všetkých troch fakúlt a bude zabezpečovať časť spoločného vzdelávania a doktorandských kompetencií. Jej význam AU BB vidí aj vo vytváraní prostredia, v ktorom sa môžu prirodzene identifikovať prieniky medzi výskumnými témami a podľa potreby prepájať doktorandi, školitelia a odborníci z rozdielnych umeleckých oblastí.

AU BB pritom nechce interdisciplinaritu presadzovať formálne alebo samoučelne. Jej cieľom je vytvárať podmienky, v ktorých spolupráca vzniká tam, kde prináša umeleckú, vzdelávaciu alebo výskumnú pridanú hodnotu.

Skúsenosti od roku 2022 ukazujú postupný posun od jednotlivých medzifakultných aktivít k systematickejšiemu prepájaniu pracovísk, študentov a doktorandov. Tento smer bude akadémia ďalej rozvíjať prostredníctvom spoločných študijných, projektových, komunitných a umelecko-výskumných platforiem.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 26:

„Klást dôraz nielen na hodnotenie finálnych výstupov umeleckého procesu, ale aj na systematickú a pravidelnú spätnú väzbu k priebehu tvorivej práce, špecificky a multiodborovo potom v prípade projektov spolupráce, ktoré vyžadujú aj podporu vo vzťahu ku kompetenciám spojeným s tímovou prácou, dynamikou a komunikáciou.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a priebežnú spätnú väzbu k tvorivému procesu považuje za prirodzenú a neoddeliteľnú súčasť umeleckého vzdelávania. Hodnotenie sa preto neviaže iba na výsledné umelecké dielo alebo výkon, ale prebieha kontinuálne počas jeho vzniku – prostredníctvom individuálnych a skupinových konzultácií, ateliérovej práce, skúšobného procesu, rozborov, prezentácií rozpracovaných výstupov a spoločnej reflexie študentov a pedagógov.

Osobitne zreteľné je to pri kolektívnych umeleckých formách. Pri vzniku divadelného, filmového, hudobného, audiovizuálneho alebo interdisciplinárneho diela nie je možné oddeliť výsledný výstup od procesu jeho vzniku. Študenti rôznych špecializácií musia koordinovať vlastnú tvorivú prácu, komunikovať umelecký zámer, reagovať na spätnú väzbu ostatných členov tímu, prijímať spoločné rozhodnutia a niesť zodpovednosť za vlastnú časť výsledku. Podklady FDU potvrdzujú, že kontinuálna interakcia študentov s pedagógmi a odborníkmi z praxe je štandardnou súčasťou prípravy a realizácie takýchto diel.

Významnou špecifickou črtou umeleckého vzdelávania na AU BB je aj bezprostredná externá spätná väzba verejnosti a profesionálneho prostredia. Verejné výstavy, divadelné a hudobné predstavenia, koncerty, filmové prehliadky, festivalové uvedenia či prezentácia audiovizuálnych diel v televíznom a online prostredí poskytujú študentom okamžitú konfrontáciu ich práce s publikom, odbornou kritikou a reálnym kultúrnym prostredím.

Práve táto skúsenosť predstavuje jednu z najcennejších foriem spätnej väzby. Študent nepracuje iba pre interné hodnotenie pedagógom alebo skúšobnou komisiou, ale vstupuje so svojím dielom do verejného priestoru, kde sa stretáva s autentickou reakciou spoločnosti a často aj s kritickým odborným publikom. V porovnaní s mnohými inými študijnými oblasťami tak umelecké vzdelávanie prináša mimoriadne bezprostrednú a rýchlu spätnú väzbu na kvalitu, zrozumiteľnosť, relevanciu a účinok vytvoreného diela.

AU BB túto verejnú konfrontáciu nepovažuje iba za prezentačný výsledok štúdia, ale za súčasť samotného vzdelávacieho procesu. Reakcie publika, kurátorov, dramaturgov, kritikov, festivalových porôt, profesionálnych partnerov či médií sa stávajú skúsenosťou, ktorú študent následne reflektuje vo svojej ďalšej tvorbe. V tomto zmysle sa spätná väzba neuzatvára hodnotením jedného výstupu, ale prirodzene vstupuje do ďalšieho tvorivého cyklu.

AU BB zároveň posilňuje medzifakultné a multiodborové prostredie, v ktorom sa tieto kompetencie rozvíjajú v autentických situáciách. Príkladom sú spoločné divadelné a hudobné produkcie, audiovizuálne projekty, aktivity Simulačného centra, workshopy či medziinštitucionálne projekty. Na FMU napríklad realizácia muzikálu Jesus Christ Superstar spojila študentov a pedagógov viacerých katedier do spoločného tvorivého procesu; medzifakultný workshop Sound Design and Recording prepájal študentov všetkých troch fakúlt pri praktickej tvorbe a postprodukcii zvuku.

Na FVU je obdobný princíp prirodzenou súčasťou ateliérovej výučby, konzultácií a spoločných prezentácií rozpracovaných projektov. Pri kolektívnych a interdisciplinárnych aktivitách sa popri umeleckom výsledku rozvíja schopnosť rozdeliť zodpovednosť, koordinovať pracovný proces,

komunikovať v tíme a reflektovať podnety iných disciplín. Fakulta tieto kompetencie rozvíja aj prostredníctvom medzinárodných projektov, tvorivých workshopov a výstavnej činnosti.

AU BB vníma odporúčanie SAAVŠ ako podnet na systematickejšie pomenovanie a reflektovanie toho, čo je v umeleckom vzdelávaní do veľkej miery jeho prirodzenou súčasťou. Kompetencie tímovej spolupráce, komunikácie, schopnosti poskytovať a prijímať spätnú väzbu či riešiť náročné tvorivé situácie nemajú byť iba vedľajším produktom spoločnej umeleckej práce, ale vedome rozvíjanou súčasťou vzdelávacieho procesu.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 27:

„Na každej z fakúlt začali s pilotnými predmetmi zameranými na prechod do praxe. PS odporúča tieto predmety zjednotiť a ešte viac zamerať na prax a riešenie konkrétnych životných situácií (žiadosť o grant, podanie daňového priznania, vytváranie umeleckého portfólia a pod.).“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala. Skúsenosti s predmetmi a ďalšími aktivitami zameranými na prechod absolventov do profesionálneho prostredia potvrdili potrebu posilňovať najmä praktické kompetencie využiteľné bezprostredne po skončení štúdia.

AU BB zároveň po vyhodnotení doterajšej praxe nepovažuje za optimálne mechanicky zjednotiť obsah týchto predmetov na všetkých troch fakultách. Profesionálne prostredie hudobníka, výtvarného umelca, herca, režiséra, filmára alebo producenta sa významne líši a príprava na výkon povolania musí tieto rozdiely rešpektovať.

Za vhodnejší model akadémie považuje spoločné jadro praktických a prenositeľných kompetencií, ktoré sa následne rozvíja podľa potrieb jednotlivých študijných programov. Ide najmä o orientáciu v právnom a ekonomickom postavení umelca, autorské právo, možnosti podnikania a slobodného povolania, grantové a projektové financovanie, zostavenie rozpočtu, tvorbu profesionálneho portfólia a prezentáciu vlastnej umeleckej činnosti.

Pri témach, ktoré sú spoločné pre všetky umelecké profesie, AU BB vidí priestor na celouniverzitné workshopy a odborné semináre, pri ktorých možno efektívnejšie využívať externých odborníkov z právnej, ekonomickej, grantovej alebo kultúrno-manažérskej praxe. Špecializovaná časť profesijnej prípravy má naopak zostať v kompetencii fakúlt a študijných programov, pretože práve tam možno najlepšie reagovať na reálne podmienky jednotlivých umeleckých profesií.

Odporúčanie tak AU BB implementuje nie prostredníctvom úplnej obsahovej unifikácie predmetov, ale systematizáciou spoločných praktických kompetencií a ich doplnením o odborovo špecifickú prípravu. Cieľom je, aby absolvent pri vstupe do profesionálneho prostredia disponoval nielen kvalitnou umeleckou prípravou, ale vedel riešiť aj základné praktické situácie spojené so samostatným výkonom umeleckého povolania. Samozrejme vidíme tu priestor na zlepšenie.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 28:

„Vytvoriť manuál s jasne stanovenými obsahovými, metodologickými a formálnymi kritériami pre dizertačné práce.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici odporúčanie vyhodnotila a potrebu metodologickej podpory doktorandov vníma ako legitímnu, zároveň však nestotožňuje s predpokladom, že je jednotný manuál s pevne stanovenými obsahovými a metodologickými kritériami pre všetky dizertačné práce je hodnotný.

Doktorandské vzdelávanie na AU BB sa uskutočňuje v prostredí viacerých umeleckých disciplín a zahŕňa projekty, ktoré sa často pohybujú na hranici aktuálneho umeleckého a vedeckého poznania alebo sa usilujú tieto hranice posúvať. Charakter výskumného problému, vzťah medzi umeleckou tvorbou a reflexiou, použitá metodológia aj forma výsledného výstupu sa preto môžu medzi jednotlivými dizertačnými projektmi výrazne líšiť.

Príliš podrobná jednotná regulácia by v takomto prostredí mohla priniesť aj opačný efekt: formalizovať tvorivý a výskumný proces spôsobom, ktorý by neprimerane zužoval metodologickú pluralitu a špecifiká jednotlivých umeleckých odborov. AU BB preto považuje za dôležité rozlišovať medzi potrebou jasných základných pravidiel a snahou vytvoriť univerzálnu obsahovú šablónu pre umelecký výskum.

Základné formálne a procesné požiadavky na dizertačné práce sú už obsiahnuté vo vnútorných predpisoch AU BB a pravidlách doktorandských študijných programov. Obsahová a metodologická kvalita dizertačného projektu je primárne predmetom práce doktoranda so školiteľom, odborného prostredia študijného programu a následného posúdenia v rámci obhajoby.

AU BB preto považuje za vhodnejšie rozvíjať metodickú podporu, nie rigidnú metodologickú reguláciu. Túto úlohu môže v ďalšom období plniť aj Doktorandská škola AU BB prostredníctvom spoločných seminárov, metodologických diskusií, kolokvií doktorandov, zdieľania dobrej praxe a podpory rozvoja umeleckého výskumu naprieč tromi fakultami. Takýto model umožňuje pomenovať spoločné štandardy kvality a akademickej integrity bez toho, aby sa rôznorodé umelecko-výskumné projekty uzatvárali do jednej predpísanej formy.

AU BB teda odporúčanie nevníma ako potrebu vytvoriť ďalší formálny dokument za každú cenu. Za podstatnejšie považuje, aby doktorand rozumel očakávaniam na kvalitu dizertačného projektu, vedel metodologicky obhájiť svoj postup a preukázať vlastný umelecký alebo výskumný prínos. Forma metodologickej podpory musí pritom rešpektovať pluralitu umeleckého výskumu a jeho prirodzenú otvorenosť voči novým a experimentálnym prístupom. Do budúcnosti však vytvorenie určitej formy manuálu nevylučujeme ak to všeobecne záväzné právne normy alebo štandardy určia.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ nebude zaoberať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 29:

„Zvážiť možnosti využívania niektorého z antiplagiátorských systémov (napr. Theses) popri používanom registri záverečných prác.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici odporúčanie analyzovala, neuvažuje však o zavedení ďalšieho paralelného antiplagiátorského systému popri nástrojoch, ktoré už využíva v súlade s právnymi požiadavkami. Takéto riešenie by prinieslo ďalšie finančné a administratívne náklady bez preukázanej primeranej pridanej hodnoty pre relatívne malý počet (každoročných) absolventov. Existujúcu budúcu spoluprácu napríklad s UMB pri využívaní ich systému nevyklúčujeme.

Stanovisko akadémie vychádza aj zo širšieho posunu v spôsobe overovania výsledkov vzdelávania, ktorý bol podrobnejšie uvedený pri odporúčaní č. 8. AU BB postupne presúva ťažisko od rozsiahlych textových záverečných výstupov k autentickému umeleckému výkonu, vlastnému projektu, tvorivému procesu, praxi a ďalším verifikovateľným výstupom, osobitne v prvom stupni štúdia. Pri takýchto formách hodnotenia je autorstvo študenta priebežne overované v interakcii s pedagógom a následne odbornou komisiou.

Rozvoj generatívnej umelej inteligencie zároveň ďalej oslabuje predstavu, že akademickú integritu možno zabezpečiť rozširovaním automatizovaných detekčných nástrojov. Klasický systém textovej zhody dokáže identifikovať podobnosť s existujúcim zdrojom, ale text vytvorený generatívnou AI spravidla nemá verifikovateľný pôvodný text, s ktorým by ho bolo možné jednoducho porovnať. Moderné AI detektory preto pracujú prevažne s pravdepodobnostným odhadom a môžu generovať falošne pozitívne aj falošne negatívne výsledky, čo spôsobuje viac problémov. Aj samotný Turnitin upozorňuje, že výsledok jeho AI detekcie nemá byť použitý ako jediný podklad pre rozhodnutie o akademickom pochybení.

Súčasný odborný prístup preto čoraz viac smerujú od detekcie k dizajnu hodnotenia. Za účinnejšie AU BB považuje autentické úlohy, priebežné sledovanie tvorivého procesu, viacstupňové zadania, portfóliá, reflexiu vlastnej práce, ústnu obhajobu a schopnosť študenta vysvetliť spôsob, akým k výsledku dospel. Umelecký projekt alebo výkon vzniká počas dlhšieho obdobia, jeho jednotlivé fázy pozná vedúci práce alebo školiteľ a výsledok je následne prezentovaný, interpretovaný a obhajovaný pred odborníkmi. Študent musí byť schopný preukázať vlastné tvorivé rozhodnutia, použitú metodológiu, zdroje, technologické postupy a vlastný autorský prínos. Pri umeleckom vzdelávaní má preto kvalifikovaný ľudský úsudok a znalosť procesu vzniku diela zásadný význam.

AU BB tým nespochybňuje význam existujúcej kontroly originality textových prác. Tam, kde vzniká textový výstup a príslušný právny režim to vyžaduje, zostáva kontrola originality zachovaná. Ďalšie investície však akadémia chce prioritne smerovať do mechanizmov, ktoré lepšie zodpovedajú charakteru jej vzdelávania: autentického hodnotenia, metodického vedenia, transparentnej práce so zdrojmi a schopnosti študenta obhájiť vlastný tvorivý proces.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ nebude zaoberať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 30:

„Ak v budúcnosti dôjde k úprave alebo zlúčeniu ŠP odporúča sa, aby existujúce študijné programy „dobešli“ za podmienok, ako boli navrhnuté a nové študijné programy boli zavedené iba od prvého ročníka Bc. alebo Mgr. štúdia. V prípade podobných potenciálnych situácií v budúcnosti je dobré zvážiť možnosť súbehu starého a nového študijného programu, príp. proces tranzície analyzovať aj vo vzťahu ku zmene miery zaťaženia študentov a pedagógov v novom študijnom programe.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala, pričom skúsenosti s implementáciou VSK od roku 2024 potvrdili potrebu diferencovať medzi vytvorením nového študijného programu, zásadnou transformáciou existujúceho programu a jeho priebežnou úpravou v rámci kontinuálneho zabezpečovania kvality.

AU BB vychádza z princípu, že možnosť študijné programy priebežne hodnotiť, upravovať a zlepšovať je jedným zo základných dôvodov existencie vnútorného systému zabezpečovania kvality. Študijný program preto nevníma ako statický dokument, ktorý zostáva počas celého obdobia štúdia nemenný. Kontinuálne zlepšovanie študijných programov na základe skúseností z ich uskutočňovania, spätnej väzby študentov, pedagógov, absolventov a externých zainteresovaných strán, vývoja umeleckej a profesionálnej praxe, výsledkov periodického hodnotenia a zmien právneho prostredia je prirodzenou súčasťou fungovania VSK.

Z tohto dôvodu AU BB nepovažuje automatický súbeh pôvodnej a upravenej verzie študijného programu za optimálne riešenie každej zmeny. Takýto prístup by pri kontinuálnom zlepšovaní mohol viesť k paralelnému udržiavaniu viacerých historických verzií toho istého programu, komplikovať jeho uskutočňovanie a v konečnom dôsledku spomaľovať prenášanie preukázateľne prínosných zmien do vzdelávania študentov, ktorí už študujú.

VSK AU BB preto smeruje k modelu, ktorý umožňuje primerané a prínosné úpravy študijného programu aplikovať bez zbytočného odkladu aj na existujúcich študentov, pokiaľ tým nie sú neprimerane dotknuté ich práva alebo legitímne očakávania. Ak sa napríklad na základe monitorovania ŠP ukáže potreba skvalitniť obsah predmetov, ich nadväznosť, spôsob výučby, praktickú zložku alebo organizáciu štúdia, samotná skutočnosť, že študent nastúpil do štúdia podľa skoršej verzie programu, by nemala automaticky znamenať, že zlepšenie bude dostupné až nasledujúcim ročníkom.

Súčasne musí byť pri každej úprave vyriešená tranzícia študentov tak, aby zmena nevytvárala retroaktívne povinnosti, ktoré študent v čase absolvovania príslušnej časti štúdia nemohol splniť. Pri zmene predmetov, ich nadväzností, kreditov alebo ďalších podmienok štúdia je preto potrebné zabezpečiť uznanie už riadne splnených povinností, ekvivalenciu predmetov alebo iné primerané prechodné riešenie. Cieľom je retroaktívne účinky zmeny odstrániť alebo minimalizovať a súčasne umožniť študentovi využívať prínosy aktualizovaného programu.

Odlišná situácia nastáva pri vytvorení nového študijného programu alebo pri takej zásadnej transformácii existujúceho programu, pri ktorej už nemožno primerane zachovať kontinuitu pôvodnej študijnej trajektórie. V takom prípade je zavedenie programu od vstupného ročníka, prípadne dočasný súbeh pôvodného a nového programu, legitímnym riešením. O použití takéhoto režimu však má rozhodovať rozsah a charakter zmeny a jej dopad na študentov, nie samotná existencia úpravy. AU BB s takýmto prípadom však zatiaľ nemá skúsenosť.

AU BB preto odporúčanie SAAVŠ premieta do princípu „kontinuálna úprava – okamžitý prínos – ochrana študenta“. VSK musí umožňovať študijný program priebežne zlepšovať a prínosné zmeny

aplikovať aj na už študujúcich študentov, zároveň však musí identifikovať dôsledky zmeny a nastaviť také prechodné pravidlá, aby študent nebol spätne zaťažovaný novými alebo zmenenými povinnosťami za časť štúdia, ktorú už riadne absolvoval.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 31:

„VŠ by mala vnímať a aj komunikovať rozdiel medzi náročnosťou prvého, druhého a tretieho stupňa VŠ štúdia.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a rozdiel medzi jednotlivými stupňami vysokoškolského vzdelávania vníma predovšetkým cez postupne rastúcu mieru samostatnosti študenta, komplexnosti umeleckého výkonu, schopnosti kritickej reflexie a na treťom stupni aj prostredníctvom požiadavky na originálny umelecký a výskumný prínos.

V bakalárskom štúdiu sa dôraz kladie najmä na zvládnutie základov umeleckého odboru, rozvoj remeselných, interpretačných a tvorivých kompetencií a ich praktické využitie. AU BB zároveň smeruje k modelu, v ktorom sa najmä na prvom stupni posilňuje autentická umelecká prax a tvorivý výstup a primerane redukuje tie teoretické a textové atribúty, ktoré nie sú nevyhnutné na overenie dosiahnutých vzdelávacích výstupov. Cieľom nie je znižovanie náročnosti bakalárskeho štúdia, ale presnejšie smerovanie študijnej záťaže k tomu, čo má študent umeleckého programu na tejto úrovni reálne vedieť vytvoriť, interpretovať a profesionálne prezentovať.

Magisterský stupeň na tento základ nadväzuje vyššou mierou tvorivej samostatnosti, schopnosťou formulovať vlastný umelecký zámer, pracovať s komplexnejšími projektmi a kriticky reflektovať vlastnú tvorbu v širšom umeleckom a odbornom kontexte. Rozdiel oproti bakalárskemu stupňu preto AU BB nevníma primárne v množstve požadovaných textov alebo úloh, ale v kvalite rozhodovania študenta, náročnosti tvorivého problému a miere jeho autorskej zodpovednosti.

Najvýraznejší kvalitatívny posun nastáva v doktorandskom štúdiu, ktoré AU BB chápe ako priestor samostatného umeleckého výskumu. Doktorand už nemá iba preukázať zvládnutie existujúcich postupov, ale prostredníctvom vlastného umeleckého a výskumného projektu priniesť originálny príspevok, vedieť ho metodologicky ukotviť, konfrontovať s domácim a medzinárodným kontextom a výsledky odborne komunikovať. Aj pripravovaná Doktorandská škola AU BB má podporiť zreteľnejšie profilovanie tejto úrovne prostredníctvom spoločnej metodologickej, výskumnej a prenositeľnej prípravy doktorandov.

AU BB zároveň považuje za dôležité, aby sa rozdiel medzi stupňami nekomunikoval iba deklaratívne, ale bol pre študenta čitateľný zo samotného priebehu štúdia, požadovaných výstupov, miery samostatnosti a spôsobu ich hodnotenia. Práve úpravy študijných programov a ich periodické hodnotenie poskytujú priestor na priebežné overovanie, či je táto progresia medzi jednotlivými stupňami dostatočne zreteľná.

Smerovanie AU BB možno preto charakterizovať ako postupnú trajektóriu od zvládnutia umeleckého jazyka a profesijných základov v bakalárskom stupni, cez samostatnú a reflektovanú autorskú tvorbu v magisterskom stupni až po originálny umelecký výskum a tvorbu nového poznania na doktorandskom stupni. Takto chápaná diferenciácia umožňuje zvyšovať náročnosť štúdia spôsobom, ktorý rešpektuje špecifiká umeleckého vzdelávania a nespočíva iba v mechanickom zvyšovaní objemu študijných povinností.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 32:

„Doktorandky a doktorandi by nemali byť vyťažovaní na administratívne práce spojené s chodom katedier a fakúlt, čo je bežná prax aj na iných VŠ a do istej miery sa to ponúka aj ako riešenie personálnej poddimenzovanosti.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a nezistila systémovú prax, pri ktorej by doktorandi nahrádzali administratívnych alebo podporných zamestnancov fakúlt či pracovísk. Zároveň však AU BB považuje za dôležité rozlišovať medzi neprimeraným administratívnym zaťažovaním a primeraným zapojením doktoranda do akademického, pedagogického, umeleckého a organizačného života pracoviska.

Práve druhý typ zapojenia akadémie vníma ako pozitívny atribút doktorandského vzdelávania. Doktorand sa nepripravuje iba na samostatnú tvorivú alebo výskumnú činnosť, ale postupne vstupuje aj do fungovania katedry, pracoviska a akademickej komunity. Primeraná účasť na pedagogických, umeleckých, výskumných, projektových alebo organizačných aktivitách mu umožňuje získavať skúsenosti s tímovou prácou, komunikáciou, prípravou projektov, organizáciou podujatí a fungovaním akademického prostredia, ktoré sú dôležité pre jeho ďalšie profesijné pôsobenie.

V podmienkach AU BB má tento model aj výrazný komunitný a kolegiálny rozmer. Vzťah doktoranda a školiťela sa spravidla neobmedzuje iba na formálne stanovený rozsah konzultácií. Školiťelia a ďalší pedagógovia sú doktorandom často dostupní aj nad rámec štandardných pracovných povinností, vstupujú s nimi do priebežných odborných a tvorivých diskusií, konzultujú rozpracované projekty a poskytujú podporu pri umeleckej, výskumnej a pedagogickej činnosti. V menšom umeleckom akademickom prostredí tak vzniká vzťah založený na vyššej miere bezprostrednosti, individuálnej práce a kolegiality.

AU BB preto považuje za primerané, aby bola aj účasť doktoranda na živote pracoviska chápaná obojstranne. Doktorand nemá byť pasívnym prijímateľom podpory, ale postupne sa stáva aktívnym členom akademickej komunity a podľa svojich možností a stupňa prípravy sa podieľa na jej vzdelávacej, tvorivej a organizačnej činnosti.

Súčasne však akadémia súhlasí s materiálnym cieľom odporúčania: miera zaťaženia musí zostať primeraná a nesmie prekročiť rozsah, ktorý možno odôvodniť vzdelávacím, odborným alebo profesijným rozvojom doktoranda. Činnosti, ktoré nemajú súvis s jeho štúdiom, umeleckým výskumom, pedagogickou prípravou alebo rozvojom relevantných kompetencií, nemajú slúžiť ako náhrada chýbajúcich administratívnych kapacít pracoviska.

Rozhodujúca preto nie je samotná existencia organizačných alebo administratívnych úloh, ale ich rozsah, účel a primeranosť. Ak úloha súvisí s prípravou konferencie, výstavy, koncertu, projektu, pedagogickej činnosti alebo inej odbornej aktivity doktoranda, môže byť legitímnou súčasťou jeho profesionálneho rozvoja. Ak by však išlo o rutinné a dlhodobé suplovanie administratívneho pracovného miesta, takúto prax AU BB nepovažuje za prijateľnú.

AU BB preto odporúčanie chápe ako podnet na zachovanie rovnováhy medzi aktívnym zapojením doktoranda do života pracoviska a ochranou jeho času a kapacity pre štúdium, umeleckú tvorbu, výskum a dizertačný projekt. Cieľom nie je doktorandov z akademického života izolovať, ale naopak umožniť im získať autentickú skúsenosť s fungovaním pracoviska pri súčasnom vylúčení neprimeraného alebo dlhodobého administratívneho zaťažovania.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 33:

„Zvážiť spracovanie manuálu pre študentov s príkladmi citovania rôzneho typu zdrojov vrátane parametrov netextovej povahy ako doplnenie existujúcej Smernice o základných náležitostiach záverečných prác na AU BB.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a považuje za opodstatnené, aby pravidlá práce so zdrojmi zohľadňovali špecifický charakter umeleckého vzdelávania a neboli orientované iba na klasické textové a bibliografické zdroje.

V prostredí AU BB študenti bežne pracujú s obrazovými a audiovizuálnymi dielami, hudobnými nahrávkami a partitúrami, divadelnými textami a inscenáciami, filmovými dielami, fotografiou, digitálnymi a multimediálnymi výstupmi, archívnymi materiálmi či ďalšími autorskými zdrojmi. Správne identifikovanie autorstva, pôvodu diela, spôsobu jeho použitia a autorskoprávných súvislostí preto predstavuje dôležitú súčasť akademickej a umeleckej integrity.

AU BB zároveň postupne posúva najmä prvý stupeň štúdia smerom k väčšiemu dôrazu na umeleckú prax, vlastné projekty a autentické tvorivé výstupy a primerane redukuje rozsah samoučelných textových výstupov. Táto zmena však potrebu korektnej práce so zdrojmi neznižuje; naopak, zvyšuje význam pravidiel primeraných netextovým umeleckým formám. Študent musí vedieť transparentne označiť, z čoho vychádza, čo preberá, čo transformuje a v čom spočíva jeho vlastný autorský prínos.

Existujúca Smernica o základných náležitostiach záverečných prác vytvára základný rámec, pričom AU BB vidí priestor na jeho doplnenie o praktickú metodickú pomôcku s príkladmi práce s rôznymi typmi umeleckých a digitálnych zdrojov.

Novú dimenziu v tejto oblasti predstavuje aj používanie generatívnej umelej inteligencie, pri ktorej tradičný model bibliografickej citácie nie vždy postačuje. AU BB preto považuje za potrebné postupne formulovať aj pravidlá transparentného deklarovania použitia digitálnych a generatívnych nástrojov tak, aby bolo možné rozlíšiť legitímne využitie technológie od zastretia skutočného autorstva alebo rozsahu vlastného tvorivého prínosu.

Odporúčanie pracovnej skupiny SAAVS AU BB vníma v širšom kontexte rozvoja akademickej a umeleckej integrity: od klasického citovania textových zdrojov smerom k schopnosti študenta transparentne pomenovať pôvod použitých materiálov, autorské a technologické vstupy a vlastný tvorivý prínos v súčasnom multimediálnom a digitálnom prostredí.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 34:

„Pripraviť a implementovať systém personálneho rozvoja pedagógov jednotlivých študijných programov a fakúlt, vychádzajúci z analýzy potrieb pre kvalitné zaistenie výučby a vývoja vekovej štruktúry pedagogického zboru.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a personálny rozvoj prepája s potrebami študijných programov, generačnou kontinuitou, kvalifikačným rastom a predovšetkým s kvalitou a aktuálnosťou umeleckej, pedagogickej a výskumnej činnosti svojich zamestnancov.

AU BB si uvedomuje, že veková štruktúra pedagogického zboru patrí medzi personálne riziká, ktoré je potrebné dlhodobo sledovať. V prostredí umeleckého vysokého školstva je generačná obmena komplikovanejšia aj tým, že akademická kariéra dlhodobo konkuruje profesionálnemu umeleckému a kreatívnemu prostrediu. Finančné podmienky, požiadavky na súbežné pedagogické a tvorivé výkony a historicky nižšia stabilita pracovných miest spôsobujú, že časť kvalitných absolventov a mladých umelcov nachádza atraktívnejšie profesijné možnosti mimo vysokej školy. AU BB preto nepovažuje vyšší priemerný vek v niektorých segmentoch pedagogického zboru iba za štatistický údaj, ale za tému dlhodobej personálnej udržateľnosti.

Pozitívnu systémovú zmenu v tomto smere prináša nový vysokoškolský zákon č. 300/2025 Z. z. Od 1. septembra 2026 sa po najmenej deviatich rokoch pôsobenia na funkčnom mieste vysokoškolského učiteľa pracovná zmluva s príslušnou vysokou školou uzatvára do konca akademického roka, v ktorom učiteľ dovŕši 70 rokov. AU BB vníma zvýšenie stability akademickej kariéry ako dôležitý predpoklad pre dlhodobejšie personálne plánovanie a zvýšenie atraktívnosti vysokoškolského prostredia.

Nová právna úprava zároveň prináša väčšiu flexibilitu pri získavaní kvalitných odborníkov pre vysokoškolské vzdelávanie. Pri funkčných miestach profesora a docenta už samotný vedecko-pedagogický alebo umelecko-pedagogický titul nesmie byť podmienkou ich obsadenia; rozhodujúce je splnenie zákonom a vysokou školou ustanovených kritérií. Zákon súčasne zavádza funkčné miesto profesijného lektora, pri ktorom stavia na relevantnej odbornej praxi. Pre umeleckú vysokú školu to vytvára širší priestor zapájať do vzdelávania výrazné osobnosti profesionálneho umeleckého a kreatívneho prostredia aj vtedy, keď ich profesijná dráha nevedla tradičnou akademickou trajektóriou.

AU BB chce tieto možnosti využívať uvážene. Nižší akademický titul sám osebe nemá byť prekážkou pre vstup kvalitného umelca alebo odborníka do vzdelávania, pokiaľ jeho tvorivé výsledky, odborná skúsenosť a pridaná hodnota pre študentov spĺňajú zákonné požiadavky, vnútorné kritériá AU BB a štandardy zabezpečovania kvality. Súčasnne však zostáva zachovaná požiadavka na primerané personálne zabezpečenie študijných programov a plnenie kritérií pri osobách nesúcich zodpovednosť za ich kvalitu.

Personálny rozvoj sa pritom neobmedzuje na nábor a generačnú obmenu. AU BB podporuje zahraničné mobility pedagógov za účelom výučby a školenia, mobility administratívnych a riadiacich zamestnancov, jazykové a komunikačné vzdelávanie, odborné workshopy a transfer know-how od zahraničných pedagógov, hosťujúcich umelcov a odborníkov z profesionálnej praxe. Erasmus+ umožňuje zamestnancom absolvovať výučbu, školenie, študijnú návštevu, job shadowing a ďalšie formy profesijného rozvoja.

Dôležitou súčasťou rozvoja je aj prístup k špecializovaným elektronickým databázam, odborným zdrojom, tutoriálom a informačnému vzdelávaniu, ako aj priama konfrontácia pedagógov so zahraničným a profesionálnym umeleckým prostredím. Transfer skúseností tak neprebíha iba

prostredníctvom formálnych školení, ale aj cez spoločné projekty, workshopy, mobility, hosťovania a každodennú umeleckú spoluprácu.

VSK a periodické hodnotenie študijných programov zároveň umožňujú personálne potreby pravidelne verifikovať vo väzbe na reálne potreby programu. Programové rady a vedenia fakúlt môžu identifikovať riziko generačnej výmeny, potrebu kvalifikačného rastu, chýbajúcu odbornú kompetenciu alebo naopak príležitosť zapojiť nového odborníka z profesionálneho prostredia. Personálny rozvoj tak nie je oddeleným administratívnym procesom, ale súčasťou kontinuálneho zabezpečovania kvality študijných programov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 35:

„Zvážiť zavedenie kariérnych plánov pre interných pedagógov a zabezpečiť na ne nadväzujúci systém rozvoja relevantných kompetencií (odborné, pedagogické, jazykové).“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a rozvoj interných pedagógov systematicky podporuje, nepovažuje však za účelné zaviesť jednotný rigidný model individuálnych kariérnych plánov pre všetkých pedagogických zamestnancov. V umeleckom akademickom prostredí sa profesijná dráha pedagóga formuje kombináciou pedagogickej činnosti, umeleckej alebo výskumnej tvorby, medzinárodnej skúsenosti, kvalifikačného rastu a aktuálnych potrieb študijného programu.

Profesijný rozvoj sa preto na AU BB posudzuje individuálne a priebežne, najmä na úrovni vedení fakúlt, kolégií dekanov, programových rád a vedúcich pracovísk. Predmetom je kvalifikačný rast, tvorivá výkonnosť, pedagogické kompetencie, pripravenosť prevziať zodpovednosť za študijný program alebo inú akademickú funkciu, ale aj potreba doplniť konkrétne odborné, jazykové či digitálne kompetencie. Tento model umožňuje reagovať na reálny potenciál pedagóga a potreby pracoviska bez vytvárania kariérnej trajektórie, ktorá by sa po niekoľkých rokoch mohla stať neaktuálnou.

Na identifikované rozvojové potreby nadväzuje konkrétna podpora. Fakulty využívajú interné grantové schémy, odborné a umelecké workshopy, konferencie, publikačnú a tvorivú podporu, jazykové vzdelávanie, Erasmus+ mobility za účelom výučby a školenia a ďalšie zahraničné pobyty. Na FDU je napríklad od roku 2024 zavedený interný grantový systém na podporu tvorivej, publikačnej a vzdelávacej činnosti pedagógov a doktorandov, prostredníctvom ktorého boli podporené odborné kurzy, medzinárodné workshopy, konferencie, publikačné výstupy aj jazykové kompetencie.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 36:

„Zabezpečiť, aby všetci pedagógovia ovládali anglický jazyk minimálne na úrovni potrebnej pre komunikáciu so zahraničnými študentmi a realizáciu výučby v anglickom jazyku.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a jazykové kompetencie pedagogických, administratívnych a riadiacich zamestnancov považuje za dôležitý predpoklad ďalšej internacionalizácie vzdelávania. Súčasne vychádza z reálneho stavu, v ktorom úroveň jazykových kompetencií jednotlivých zamestnancov prirodzene nie je rovnaká.

AU BB preto podporuje jazykové vzdelávanie zamestnancov a vytvára možnosti na jeho zlepšovanie. Jazykové kompetencie sa rozvíjajú prostredníctvom organizovaného vzdelávania, ale významne aj zahraničnými mobilitami Erasmus+, pedagogickým pôsobením v zahraničí, účasťou na medzinárodných projektoch, workshopoch a konferenciách a každodennou komunikáciou so zahraničnými študentmi, pedagógmi a partnerskými inštitúciami.

Práve vysoká intenzita medzinárodných mobilit AU BB vytvára prirodzené prostredie na praktické používanie cudzieho jazyka. Zahraničná výučba, školenia, job shadowing a prijímanie zahraničných pedagógov umožňujú rozvíjať nielen všeobecnú jazykovú pripravenosť, ale predovšetkým odbornú terminológiu a schopnosť komunikovať v konkrétnom umeleckom a pedagogickom prostredí.

AU BB zároveň rozlišuje medzi všeobecnou znalosťou cudzieho jazyka a schopnosťou zabezpečiť plnohodnotnú odbornú výučbu v angličtine. V umeleckom vzdelávaní ide často o veľmi špecializovaný odborný jazyk, preto je potrebné jazykové kompetencie rozvíjať vo väzbe na konkrétnu pedagogickú a umeleckú prax. Cieľom nie je iba formálne deklarovať jazykovú úroveň, ale zabezpečiť reálnu schopnosť pedagóga pracovať so zahraničným študentom.

Rozvoj jazykových kompetencií sa pritom netýka iba pedagógov. Internacionalizácia zvyšuje požiadavky aj na študijné oddelenia, projektových pracovníkov, pracovníkov zahraničných vzťahov, knižnice a riadiacich zamestnancov, ktorí komunikujú so zahraničnými študentmi a partnermi. AU BB preto jazykové vzdelávanie vníma ako súčasť širšieho personálneho rozvoja inštitúcie.

Akadémia zároveň nepovažuje za realistické ani účelné predpokladať okamžitú rovnakú jazykovú úroveň všetkých pedagógov bez ohľadu na charakter ich pedagogickej činnosti. Prioritou je postupné zvyšovanie jazykovej pripravenosti a zabezpečenie dostatočnej kapacity pracovísk na kvalitnú komunikáciu a vzdelávanie zahraničných študentov. Tam, kde je znalosť anglického jazyka bezprostrednou podmienkou uskutočňovania konkrétnej vzdelávacej alebo medzinárodnej aktivity, musí byť táto kompetencia primerane zabezpečená.

AU BB tak odporúčanie implementuje kombináciou jazykového vzdelávania, medzinárodných mobilit, zahraničnej pedagogickej skúsenosti a každodenného transferu know-how zo spolupráce so zahraničnými partnermi. Rastúca internacionalizácia akadémie zároveň vytvára prirodzený tlak aj motiváciu na ďalšie zvyšovanie jazykových kompetencií zamestnancov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 37:

„Pravidelne diskutovať, hodnotiť a revidovať individuálne kariérne dráhy jednotlivých pedagogických pracovníkov. Dodržiavať ustanovenie vychádzajúce z VSZK AU BB, kde je stanovené, že pedagógom, ktorí prijímú niektorú z funkcií v organizačnom systéme a pod., bude zodpovedajúcim spôsobom znížená doterajšia pracovná záťaž tak, aby sa mohli novým povinnostiam venovať.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala. Profesionálne smerovanie pedagógov a primeranosť ich pracovnej záťaže sa priebežne vyhodnocujú na úrovni fakúlt, pracovísk, programových rád a vedení fakúlt.

AU BB pritom neuplatňuje rigidný model kariérnych plánov. Profesionálny rast pedagóga môže mať podobu kvalifikačného postupu, rozvoja umeleckej alebo výskumnej činnosti, medzinárodného pôsobenia, pedagogickej inovácie či intenzívnejšieho zapojenia do profesionálnej praxe.

Druhá časť odporúčania je riešená Smernicou AU BB č. 14/2024 o pedagogickej záťažnosti vysokoškolských učiteľov, účinnou od 1. januára 2025. Pri tvorbe úväzkov sa zohľadňuje nielen priama výučba, ale aj riadiace, organizačné a ďalšie povinnosti súvisiace so zabezpečovaním študijných programov a fungovaním orgánov AU BB.

Prevzatie významnej riadiacej alebo systémovej funkcie preto nemá predstavovať iba ďalšiu vrstvu povinností k nezmenenému pedagogickému úväzku. Celková pracovná záťaž sa má primerane vyvažovať tak, aby zamestnanec mal reálnu kapacitu na plnenie nových úloh a zároveň na udržanie kvality pedagogickej a tvorivej činnosti.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 38:

„V doktorandských študijných programoch systematicky posilňovať a rozvíjať tím škooliteľov s ohľadom na charakter realizovaného umeleckého výskumu a vo väzbe na nižší stupeň vzdelávania. Obdobne posilňovať odbornosť a kompetencie vedúcich bakalárskych a diplomových prác.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a rozvoj odborných a tvorivých kompetencií škooliteľov a vedúcich záverečných prác považuje za prirodzenú súčasť personálneho zabezpečovania študijných programov.

V doktorandskom štúdiu sa tímy škooliteľov priebežne prehodnocujú vo väzbe na zameranie študijných programov, dizertačných projektov a charakter umeleckého výskumu. Na FDU sa tímy škooliteľov a oponentov každoročne aktualizujú v rámci činnosti príslušných orgánov doktorandského štúdia. FMU obdobne pravidelne schvaľuje zoznamy škooliteľov a podporuje ich umeleckú, publikačnú, projektovú a medzinárodnú činnosť. Na FVU sú škooliteľmi aktívne umelecké osobnosti, pričom ich pôsobenie je previazané s kontinuálnou umeleckou a výskumnou činnosťou.

AU BB zároveň považuje za dôležité, aby sa rozvoj škooliteľských kapacít neobmedzoval iba na formálne rozširovanie zoznamu škooliteľov. Rozhodujúca je ich aktuálna tvorivá činnosť, schopnosť metodologicky viesť umelecký výskum, medzinárodná skúsenosť a schopnosť podporovať doktoranda pri formulovaní vlastného originálneho umeleckého a výskumného prínosu.

Významný systémový posun predstavuje rozvoj spoločného celouniverzitného prostredia doktorandského vzdelávania a pripravovaná Doktorandská škola AU BB. Tá vytvára priestor nielen pre spoločné vzdelávanie doktorandov, ale aj pre intenzívnejšiu výmenu skúseností medzi škooliteľmi troch fakúlt, interdisciplinárne prepájanie a postupné zdieľanie dobrej praxe pri vedení umeleckého výskumu.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 39:

„Podporovať rozvoj jazykových kompetencií učiteľov. Dokladovať, aké možnosti učitelia dostali zo strany vysokej školy, zároveň cyklicky vyhodnocovať záujem o poskytované možnosti jazykového vzdelávania.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala. Rozvoj jazykových kompetencií je súčasťou širšieho systému personálneho rozvoja AU BB a bol podrobnejšie opísaný už v stanoviskách k odporúčaniam č. 34 a 36. Zahŕňa centrálné možnosti bezplatného jazykového vzdelávania, Erasmus+ mobility, zahraničné pedagogické a školiace pobyty, medzinárodné workshopy a praktické používanie cudzieho jazyka pri spolupráci so zahraničnými študentmi, pedagógmi a partnermi.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 40:

„Vyjasniť, resp. dostatočne vykomunikovať pozíciu dvoch nových umelecko-výskumných pracovníkov vo vzťahu k výučbovým, umeleckým a výskumným činnostiam fakúlt.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a postavenie umelecko-výskumných pracovníkov od ostatného posudzovania stabilizovala ako súčasť širšieho rámca umeleckého výskumu, projektovej činnosti a transferu expertízy do akademického prostredia.

Umelecko-výskumní pracovníci sú zaradení na Pracovisku pre vývoj a výskum v oblasti vedy a umenia AU BB, ktorého úlohou je koordinovať umelecko-výskumnú činnosť, zapájať sa do domácich a zahraničných projektov a podporovať prenos poznatkov do prostredia fakúlt. Aj aktuálne výberové konania na tieto pozície kladú dôraz na preukázateľnú umeleckú prax, výsledky tvorivej činnosti a koncepciu prepájania umeleckého a výskumného programu s akademickým prostredím.

AU BB však zároveň otvorene vníma, že priamy transfer umelecko-výskumnej expertízy do vzdelávania má ešte priestor na systematickejší rozvoj. V súčasnosti sa tento transfer uskutočňuje najmä prostredníctvom kratších a flexibilných formátov – odborných seminárov, prednášok, workshopov, konzultácií, projektovej spolupráce a ďalších aktivít, ktoré umožňujú študentom a pedagógom využívať špecializovanú expertízu týchto pracovníkov bez potreby ich okamžitého pevného začlenenia do štruktúry jednotlivých predmetov.

Takýto model má výhodu v pružnosti a umožňuje reagovať na aktuálne témy, projekty a potreby študijných programov. Zároveň však AU BB považuje tesnejšie a pravidelnejšie prepojenie umelecko-výskumných pracovníkov s pedagogickým procesom za žiaduce. Ide najmä o možnosti ich cielenejšieho zapájania do vybraných predmetov, interdisciplinárnych projektov, konzultácií, workshopov a ďalších vzdelávacích aktivít tam, kde ich odborný profil prináša študentom konkrétnu pridanú hodnotu.

AU BB preto pozíciu umelecko-výskumného pracovníka nevníma ako izolovanú od vzdelávania, ale ako zdroj špecializovaného know-how, umeleckej praxe a výskumnej expertízy, ktorého pedagogické využitie je potrebné ďalej systematizovať. V súčasnej fáze je tento transfer prítomný, ale nie ešte v rovnakej miere a pravidelnosti naprieč všetkými študijnými programami.

Ďalší rozvoj bude preto smerovať k tomu, aby sa ich expertíza využívala cielenejšie v tých programoch a aktivitách, kde existuje obsahový prienik medzi umeleckým výskumom, profesionálnou tvorbou a vzdelávacími výstupmi študentov. Cieľom nie je administratívne vytvoriť povinné pedagogické zaťaženie pre každého umelecko-výskumného pracovníka, ale zvýšiť kvalitu a pravidelnosť transferu ich expertízy do vzdelávania spôsobom primeraným ich odbornému profilu a potrebám konkrétnych študijných programov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 41:

„Rozvíjať služby novo zavedeného psychologického poradenstva poskytovaného novou školskou psychologičkou, ktoré bolo pri diskusiách pozitívne hodnotené ako pedagogickou, tak predovšetkým študentskou časťou akademickej obce. Zamerať sa nielen na otázku psychologickú intervencie vo chvíľach, kedy už ku problému či kríze došlo, ale rovnako na otázku prevencie v zmysle prednášok, workshopov či diskusií zameraných na oblasť psychohygieny, work-life balance, predchádzaniu sociálne patologickým javom atď. Zvážiť možnosť poskytovania obdobných služieb nielen študentskej, ale rovnako pedagogickej či administratívnej časti akademickej obce.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala. Rozvoj psychologického poradenstva a podpory duševného zdravia študentov je podrobnejšie opísaný už v stanovisku k odporúčaniu č. 14, vrátane individuálneho poradenstva, preventívnych workshopov, psychohygieny, komunitných aktivít a spolupráce psychologičky so Študentskou úniou a študijnými poradcami.

Doplňujúco AU BB konštatuje, že psychologická podpora sa postupne posúva od prevažne individuálnej intervencie k širšiemu preventívnemu modelu. Cieľom nie je iba reagovať na už vzniknuté krízové situácie, ale podporovať schopnosť študentov zvládať záťaž spojenú so štúdiom, umeleckou tvorbou, verejným hodnotením vlastného výkonu, medziľudskými vzťahmi a osobným životom.

Tento prístup sa postupne premieta aj priamo do vzdelávania. Výrazným príkladom je nový celouniverzitný profesijne orientovaný bakalársky študijný program Umenie a umelá inteligencia (UUI). Jeho odporúčaný študijný rámec je koncipovaný tak, aby popri umeleckých a technologických kompetenciách systematicky rozvíjal aj tímovú spoluprácu, time management, tímovú dynamiku, vodcovstvo, riešenie konfliktov, komunikačné a ďalšie soft skills.

AU BB tým reaguje aj na širšiu potrebu prevencie psychickej záťaže už počas vzdelávacieho procesu. V programe UUI sa dôraz kladie na schopnosť fungovať v tíme, efektívne komunikovať, zvládať konflikty, reflektovať vlastné pôsobenie a adaptovať sa na meniace sa profesionálne podmienky.

Tento prístup nie je v prostredí AU BB osamotený. Napríklad FMU pri vyhodnocovaní spätnej väzby študentov reagovala na požiadavku väčšieho počtu aktivít zameraných na duševné zdravie a psychohygienu a zaviedla voliteľný predmet Spoločenská, psychická a fyzická príprava hudobníka a ďalšie rozvojové aktivity.

AU BB tak odporúčanie implementuje v troch navzájom prepojených rovinách: dostupná individuálna psychologická pomoc, preventívne a komunitné aktivity a postupné prenášanie kompetencií súvisiacich s psychohygienou, zvládaním záťaže, komunikáciou a medziľudskými vzťahmi priamo do vzdelávacieho prostredia SP. Takýto model považuje akadémia za udržateľnejší než chápanie psychologickú podporu výlučne ako služby aktivovanej až po vzniku problému.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 42:

„PS odporúča zmodernizovať a obohatiť knižničný fond a umožniť študentkám a študentom prístup k elektronickým zdrojom a aj medzinárodným databázam a to systematicky a na trvalo.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a prostredníctvom Akademickkej knižnice AU BB priebežne modernizuje a rozširuje knižničný fond a elektronické informačné zdroje podľa potrieb študijných programov všetkých troch fakúlt.

Knižničný fond je dopĺňaný o nové domáce a zahraničné publikácie odporúčané pedagógmi, osobami zodpovednými za študijné programy a samotnými študentmi. Akademická knižnica vedie aj Knihu deziderát, v ktorej eviduje požiadavky používateľov na odbornú literatúru, pričom pri budovaní fondu zohľadňuje potreby výtvarného, hudobného, dramatického a filmového umenia.

Dôležitou súčasťou rozvoja fondu je spolupráca s akademickými knižnicami slovenských vysokých škôl a s Divadelným ústavom v Bratislave. Prostredníctvom výmeny odborných publikácií, zborníkov a ďalších dokumentov sa rozširuje dostupnosť špecializovaných informačných zdrojov, ktoré by bolo vzhľadom na finančné možnosti knižnice náročné zabezpečovať výlučne nákupom.

Významný posun nastal aj v oblasti elektronických informačných zdrojov a zahraničných databáz. V rokoch 2022 – 2026 boli používateľom sprístupnené napríklad databázy Drama Online, Bloomsbury Music and Sound, Bloomsbury Applied Visual Arts, Oxford Music Online, Oxford Art Online a Benezit Dictionary of Artists. V roku 2026 Akademická knižnica zabezpečila skúšobný prístup aj k databázam EBSCO RILM Abstracts of Music Literature with Full Text, International Bibliography of Theatre & Dance with Full Text a Music Index with Full Text.

Funkčnosť informačného zabezpečenia potvrdzujú aj výsledky periodického hodnotenia študijných programov v roku 2026. Odborné panely pri posudzovaní konštatovali, že Akademická knižnica poskytuje študentom a pedagógom prístup ku knižničnemu fondu, notovým materiálom, periodikám, záverečným prácam, elektronickým informačným zdrojom a medzinárodným databázam podporujúcim vzdelávaciu, umeleckú a výskumnú činnosť.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 43:

„Naďalej rozvíjať internacionalizáciu na úrovni všetkých troch fakúlt, a to ako v oblasti výučby (realizácia prednášok, seminárov a workshopov vedených zahraničnými odborníkmi), tak v oblasti tvorivých činností (napríklad otváranie usporiadaných konferencií zahraničným účastníkom) a medziinštitucionálnu spoluprácu (zámer blended-learning programov).“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a internacionalizáciu považuje za jednu zo svojich dlhodobou rozvíjaných a výsledkovo silných oblastí. V období od ostatného posudzovania sa medzinárodná spolupráca ďalej rozšírila od klasických individuálnych mobilit smerom k spoločným vzdelávacím a umeleckým projektom, intenzívnym programom a kombinovaným formám fyzickej a online spolupráce.

Rozsah spolupráce bol podporený sieťou 93 medziinštitucionálnych dohôd s partnermi z 24 krajín. Podľa aktuálnych údajov AU BB sa rozsah mobilit do aj zo zahraničia medziročne zvyšuje a v súčasnosti dosahuje približne 120 mobilit ročne pri akademickej obci približne 700 osôb. Vzhľadom na veľkosť inštitúcie ide o veľmi vysokú intenzitu medzinárodnej mobility.

Z pohľadu odporúčania SAAVŠ je však podstatné, že internacionalizácia sa neobmedzuje na samotný počet vycestovaných a prichádzajúcich osôb. Zahraniční pedagógovia a odborníci vstupujú priamo do vzdelávania prostredníctvom prednášok, masterclassov, seminárov, workshopov, intenzívnych umeleckých laboratórií a spoločnej tvorivej práce. Mobilita sa tak premieňa na bezprostredný transfer umeleckých prístupov, pedagogických metód a profesionálneho know-how do prostredia AU BB.

Významným nástrojom tohto rozvoja sa stali Blended Intensive Programmes (BIP), ktoré súčasne predstavujú praktickú odpoveď na odporúčanie rozvíjať blended formy medziinštitucionálnej spolupráce.

Na Fakulte výtvarných umení sa napríklad IronCasting a Graphic Art Lab rozvinuli do opakovaného medzinárodného formátu Už 10 ročník IronCasting sa uskutoční v septembri 2026 a 3ročník Graphic ART Lab sa uskutoční v marci 2027.

Na Fakulte dramatických umení sa model BIP rozvíja prostredníctvom BIP Filmmakers Friendship, BIP Physical Theatre Lab a BIP Contemporary Acting Lab.

AU BB eviduje pri týchto BIP aktivitách agregovane kohortu viac ako 150 zahraničných účastníkov ktorí spolupracujú s domácimi študentmi a pedagógmi s AU BB. Nejde len o vzdelávaciu aktivitu ale spolupráca sa prirodzene prepája s tvorivými výstupmi. Výsledky intenzívnych programov smerujú k verejným performanciám, výstavám, audiovizuálnym dielam a festivalovým prezentáciám. Pri Physical Theatre Lab napríklad týždňová spoločná práca vyústila do performance prezentovanej na festivale ARTORIUM, ktoré organizuje AU BB; Contemporary Acting Lab bol zameraný na praktickú aplikáciu súčasných hereckých techník. Výstupy Graphic Art Lab boli prezentované prostredníctvom výstav v galérii Fx, publikácii a audiovizuálnej dokumentácii.

Internationalizácia sa stáva prierezovým nástrojom rozvoja kvality AU BB. Podporuje jazykové a profesijné kompetencie študentov a zamestnancov, transfer zahraničných pedagogických a umeleckých postupov, vytváranie spoločných projektov a dlhodobějších partnerstiev a otvára študentom prostredie, v ktorom môžu vlastnú tvorbu bezprostredne konfrontovať s rozdielnymi kultúrnymi a umeleckými perspektívami.

AU BB preto odporúčanie nevníma ako jednorazovú úlohu zvýšiť počet zahraničných mobilit. Smeruje od individuálnej mobility k systematickej medzinárodnej spolupráci integrovanej do vzdelávania a

tvorivej činnosti. Vývoj BIP projektov, rastúci počet mobilit, vysoký počet prichádzajúcich študentov a pedagógov a rozsiahla partnerská sieť podľa AU BB potvrdzujú, že internacionalizácia sa je súčasťou akademického prostredia všetkých troch fakúlt a sme zapojení do medzinárodnej siete spolupráce s lektormi zo zahraničia.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 44:

„PS odporúča rozšíriť a modernizovať priestory akademickej knižnice, zväziť archiváciu záverečných prác v tvrdej väzbe a tým uvoľniť priestor aktuálnym publikáciám.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a v jeho priamej nadväznosti prešla na elektronickú archiváciu záverečných prác. Študenti už nie sú povinní odovzdávať záverečné práce v tvrdej väzbe na účely archivácie v Akademickej knižnici.

Týmto opatrením sa uvoľnili priestorové kapacity Akademickej knižnice pre ďalšie akvizície, rozširovanie aktuálneho knižničného fondu a efektívnejšie usporiadanie dostupných zdrojov. Elektronickú archiváciu AU BB považuje za udržateľnejšie a optimálnejšie riešenie, ktoré znižuje priestorové aj administratívne nároky spojené s dlhodobým uchovávaním tlačených záverečných prác.

Komplexnejšia priestorová reorganizácia a modernizácia Akademickej knižnice však ešte zostáva predmetom ďalšieho rozvoja. Investičné kapacity AU BB sú v súčasnosti prioritne sústredené na prípravu dokumentácie a ďalších krokov k novým stavebným projektom – najmä k prístavbe a rozšíreniu priestorových kapacít pre vzdelávací proces a verejné umelecké prezentácie na FVU a FMU a k riešeniu parkovacích kapacít a relaxačných zón pre akademickú obec FDU.

AU BB preto odporúčanie naplnila v časti, ktorú bolo možné realizovať bez rozsiahlejšej investície, konkrétnou zmenou systému archivácie a následným uvoľnením kapacity knižnice. Zostávajúcu časť odporúčania týkajúcu sa hlbšej priestorovej reorganizácie akadémie eviduje a predpokladá, že sa jej bude môcť venovať v nasledujúcom období v závislosti od investičných možností a realizácie prioritných stavebných projektov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a čiastočne ho implementovala; ďalšia implementácia pokračuje.

Odporúčanie SAAVŠ č. 45

„Posilniť a zintegrovať kariérne poradenstvo pre absolventov v slobodnom povolání.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a kariérnu podporu absolventov v slobodnom povolání postupne rozvíja ako prepojenie profesijnej prípravy počas štúdia, mentoringu pedagógov, praktických vzdelávacích aktivít, spolupráce s externým prostredím a práce s absolventskou komunitou. Táto oblasť nadväzuje na opatrenia podrobnejšie uvedené pri odporúčaní č. 20, 21 a 27.

Špecifikom umeleckého vzdelávania je, že významnú časť kariérneho poradenstva prirodzene poskytujú samotní pedagógovia, ktorí sú aktívnymi umelcami a profesionálmi. Študenti sa tak už počas štúdia oboznamujú nielen s umeleckou praxou, ale aj s reálnymi podmienkami výkonu slobodného povolania, budovaním profesionálnych kontaktov, prezentáciou vlastnej tvorby a fungovaním v kultúrnom a kreatívnom prostredí.

AU BB tento prirodzený model cielene dopĺňa o kompetencie potrebné pre samostatné profesionálne pôsobenie – projektovú a grantovú činnosť, tvorbu portfólia a profesijnú prezentáciu, autorské právo, ekonomickú a organizačnú orientáciu, komunikáciu s partnermi a ďalšie praktické a prenositeľné zručnosti. Ich rozvoj sa neviaže iba na samostatné predmety, ale uskutočňuje sa aj prostredníctvom workshopov, seminárov, projektov, praxe a stretnutí s odborníkmi.

Pri ďalšej integrácii kariérneho poradenstva AU BB nechce automaticky vytvárať novú administratívnu štruktúru. Za efektívnejšie považuje prepájať vlastné kapacity s dostupnými službami partnerských inštitúcií. Členstvo v konzorciu slovenských univerzít U10+ vytvára priestor na využívanie vybraných spoločných a partnerských služieb a akadémia zároveň rokuje s Rozvojovou agentúrou Banskobystrického samosprávneho kraja o možnostiach spolupráce v rámci konceptu Welcome Hub, orientovaného na mentoring, rozvoj kompetencií, kontakt s praxou a uplatnenie študentov.

Dôležitý, zatiaľ však nie plne využitý potenciál predstavuje Alumni klub AU BB. Akadémia má vytvorenú platformu pre kontakt s absolventmi, jej fungovanie však zatiaľ nie je dostatočne systematické. Pripravované 30. výročie AU BB môže vytvoriť vhodný impulz na koncentrovanejšiu prácu s absolventskou komunitou a na využívanie profesijných skúseností absolventov pri mentoringu súčasných študentov a mladších absolventov.

Do ďalšieho strategického obdobia AU BB zároveň zvažuje systematickejšiu organizačnú formu kariérneho poradenstva, prípadne vznik centra kariérnej podpory. Jeho vytvoreniu však musí predchádzať posúdenie pridanej hodnoty, personálnej a finančnej udržateľnosti a väzby na už existujúci mentoring pedagógov, Alumni klub, partnerské univerzity a regionálne služby. Táto otázka bude súčasťou prípravy nového dlhodobého zámeru od roku 2027.

AU BB tak smeruje k modelu, v ktorom kariérne poradenstvo pre absolventa v slobodnom povolání nie je izolovanou službou poskytovanou až na konci štúdia, ale kontinuálnou trajektóriou od profesijnej prípravy a mentoringu počas štúdia cez vstup do praxe až po ďalšie väzby s absolventskou a profesionálnou komunitou. Práve lepšie prepojenie týchto už existujúcich prvkov predstavuje hlavný priestor na ďalšie napĺňanie odporúčania.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 46:

„Zrealizovať webový audit informačnej prehľadnosti a funkčnosti pre primárne komunikačné skupiny, podľa výsledkov a disponibilných finančných prostriedkov zvážiť možnosti redesignu a reštrukturalizácie webu.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a redizajn hlavného webového sídla už zrealizovala. Súčasný webový prostredie bolo koncipované tak, aby zodpovedalo vizuálnemu a komunikačnému charakteru umeleckej vysokej školy a zároveň plnilo funkciu centrálneho informačného bodu pre verejnosť, uchádzačov, študentov, zamestnancov a ďalšie zainteresované strany.

Aktuálne webové sídlo sústreďuje na jednom mieste informácie o orgánoch AU BB, vnútornom systéme zabezpečovania kvality, štúdiu, prijímacom konaní, Erasmus+, umeleckej a vedeckej činnosti, projektovej činnosti, verejnom obstarávaní, vnútorných predpisoch, výročných a hodnotiacich správach a ďalšej dokumentácii. Samostatné časti webu sú určené psychologickému poradenstvu, Akreditačnej rade, programovým radám, VSK či verejne dostupným dokumentom.

AU BB zároveň vníma webové sídlo ako významný nástroj transparentnosti vnútorných procesov. Verejnosť a akademická obec majú prostredníctvom neho prístup k dokumentom Akademického senátu, Akreditačnej rady, Správnej rady, Umeleckej a vedeckej rady, k vnútorným predpisom, hodnotiacim a výročným správam, informáciám o výberových konaniach a ďalším dokumentom súvisiacim s riadením školy.

Dôležitým doplnením hlavného webového sídla je aj integrácia a dizajnové prispôsobenie Databáza umenia AU BB – art.aku.sk, ktorá reaguje na špecifickú potrebu umeleckej vysokej školy prezentovať a archivovať tvorivé výstupy spôsobom, ktorý klasický informačný web nedokáže plnohodnotne zabezpečiť. Databáza aktuálne združuje tisíce umeleckých diel, prepája všetky tri fakulty, študijné programy a pracoviská a dokumentuje umelecké aktivity AU BB aj mimo vlastného akademického prostredia.

Takto vzniká dvojúrovňové digitálne prostredie: hlavné webové sídlo plní najmä informačnú, administratívnu a transparentnú funkciu, zatiaľ čo Databáza umenia sprístupňuje verejnosti samotné výsledky tvorivej činnosti študentov a pedagógov. Tento model podľa AU BB lepšie zodpovedá charakteru umeleckej inštitúcie než snaha sústrediť administratívny, študijný a umelecký obsah do jedného webového rozhrania.

Akadémia zároveň kontinuálne monitoruje rastúci objem údajov, ktoré vznikajú jednak z tvorivej a umeleckej činnosti, jednak z procesov spojených s fungovaním VSK, periodickým hodnotením študijných programov, činnosťou Akreditačnej rady a ďalšími procesmi kvality. Rastúce množstvo dokumentácie preto vytvára potrebu ďalšieho spresňovania informačnej architektúry, prepojovania jednotlivých zdrojov a obmedzovania duplicít. Redizajn webu tak AU BB nepovažuje za jednorazovo ukončenú grafickú úpravu, ale za kontinuálny proces optimalizácie digitálneho informačného prostredia.

Ďalší rozvoj bude smerovať najmä k zlepšovaniu orientácie používateľov, systematickému prepájaniu informácií o študijných programoch, VSK a tvorivej činnosti a k udržaniu aktuálnosti a transparentnosti informácií pri narastajúcom objeme dát.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 47:

„Zaistiť aktualizáciu poskytovaných informácií v nadväznosti na požiadavky vyplývajúce z VSZK AU BB.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a aktualizáciu a transparentné zverejňovanie informácií považuje za kontinuálnu súčasť fungovania VSK. Táto oblasť bezprostredne nadväzuje na stanovisko k odporúčaniu č. 46, preto AU BB neopakuje informácie o redizajne webového sídla a digitálnom informačnom prostredí.

Od ostatného posudzovania však výrazne narástol objem informácií a dokumentácie, ktoré vznikajú v súvislosti s činnosťou programových rád, Akreditačnej rady, periodickým hodnotením študijných programov a ďalšími procesmi VSK. Súčasne pribúdajú externé informačné, evidenčné a administratívne požiadavky. Udržanie aktuálnosti a vzájomnej konzistentnosti zverejňovaných informácií sa preto stáva samostatnou kapacitnou úlohou.

AU BB si v tejto súvislosti uvedomuje potrebu udržiavať rovnováhu medzi rastúcim rozsahom administratívnych a informačných povinností a základným poslaním akademických zamestnancov vo vzdelávaní, umeleckej tvorbe a výskume. Ide o osobitne významnú otázku pri malej špecializovanej umeleckej vysokej škole, ktorej personálne možnosti sú limitované veľkosťou študentskej a akademickej obce a charakterom prevažne individuálneho a kapacitne náročného umeleckého vzdelávania.

Akadémia preto v ostatnom období posilnila personálne kapacity pre prípravu, spracovanie, grafické formátovanie a zverejňovanie digitálneho obsahu. Praktická skúsenosť však ukazuje, že úzkym miestom nie je iba technické umiestnenie informácie na web. Pri rastúcom množstve výstupov je náročnejšie zabezpečiť ich včasnú prípravu, obsahovú kontrolu, aktualizáciu, koordináciu medzi pracoviskami a následné zverejnenie.

Táto situácia bola zvýraznená najmä v období keď sa spustil proces implementácie VSK, keď sa osvojili nové procesy, dokumentácia a hodnotiace mechanizmy. AU BB preto považuje za potrebné informačné povinnosti ďalej organizačne a personálne posilňovať, ale zároveň podľa možností prostredie zjednodušovať, digitalizovať a obmedzovať duplicitné spracovanie rovnakých údajov.

Cieľom nie je vytvárať ďalšie administratívne vrstvy, ale postupne dosiahnuť stav, v ktorom sa informácia vytvorená v procese VSK spracuje, aktualizuje a zverejní s čo najmenšou dodatočnou administratívnou záťažou a latenciou. AU BB túto oblasť preto považuje za súčasť širšieho procesu digitalizácie, optimalizácie VSK a debyrokratizácie vnútorných procesov.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 48:

„Zamerať sa na zistené nedostatky a odporúčania z prieskumu Akademická štvrťhodinka a pokúsiť sa ich riešiť.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici odporúčanie akceptovala. Spätnú väzbu študentov považuje za jeden zo základných vstupov do hodnotenia a kontinuálneho zlepšovania kvality vzdelávania. Pri jej vyhodnocovaní však nevychádza z jediného prieskumu, ale kombinuje viacero zdrojov tak, aby bolo možné odlíšiť individuálny podnet od opakujúceho sa alebo systémového problému.

V sledovanom období akadémia realizovala viacero opatrení reagujúcich na oblasti, ktoré sa objavujú v študentskej spätnej väzbe. Ide najmä o posilňovanie prepojenia vzdelávania s profesionálnou praxou, prípravy na profesijné uplatnenie, psychologického a študijného poradenstva, komunitného života, študentskej participácie, internacionalizácie a dostupnosti informačných a podporných služieb. Tieto opatrenia sú podrobnejšie rozpracované pri príslušných odporúčaníach a na tomto mieste ich preto nie je potrebné opakovať.

Za podstatný systémový posun AU BB považuje priame prepojenie spätnej väzby s hodnotením a úpravami študijných programov. Programové rady pracujú s výsledkami ankiet a ďalšími podnetmi, študenti sú ich členmi a zo zasadnutí sa vedie jednotná dokumentácia podľa pravidiel VSK. Spätná väzba tak môže byť posúdená priamo v štruktúre, ktorá pozná obsah a fungovanie konkrétneho študijného programu a môže iniciovať alebo realizovať primeranú zmenu.

AU BB zároveň nepovažuje za vhodné, aby jednotlivý výsledok prieskumu automaticky vyvolával zmenu. Podnety je potrebné vyhodnocovať podľa ich závažnosti, opakovanosti, väzby na ďalšie zistenia a vo vzťahu k cieľom a výsledkom vzdelávania konkrétneho študijného programu. Takýto postup umožňuje reagovať na reálne problémy a súčasne zachováva odbornú a programovú zodpovednosť za uskutočňované zmeny.

Priestor na ďalšie zlepšenie AU BB vidí najmä v dôslednejšom uzatváraní cyklu spätnej väzby – teda v sledovateľnosti postupu od identifikácie problému cez jeho posúdenie a prijatie opatrenia až po následné overenie jeho realizácie a účinnosti. Táto oblasť je zároveň previazaná s opatreniami prijímanými v rámci ďalšieho rozvoja VSK.

Akadémia tak odporúčanie nevníma ako jednorazovú úlohu viazanú na jeden prieskum, ale ako požiadavku na systematické využívanie študentskej spätnej väzby pri riadení a zlepšovaní vzdelávania.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a priebežne ho implementuje.

Odporúčanie SAAVŠ č. 49:

„Naďalej rozvíjať existujúce možnosti podávania spätnej väzby a súčasne zväziť možnosti poskytovania anonymizovanej spätnej väzby prostredníctvom nezávislej osoby.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a ďalej rozvíja viacúrovňový systém spätnej väzby, podnetov a ich preskúmavania. V súčasnosti ho tvoria najmä anonymizované študentské a predmetové ankety, priama komunikácia s pedagógmi a vedením pracovník, zastúpenie študentov v programových radách a ďalších štruktúrach VSK a štandardný systém vybavovania sťažností podľa príslušných právnych predpisov.

Dôležitým existujúcim prvkom je aj Etická komisia AU BB. Je to nezávislý expertný a konzultačný orgán rektora, ktorý vykonáva dohľad nad dodržiavaním Etického kódexu a prerokúva podnety členov akademickej obce a zamestnancov týkajúce sa porušenia etických pravidiel alebo neetického správania.

Jej zloženie zároveň vytvára prvok širšej nezávislosti a plurality: popri zástupcoch fakúlt a rektorátu sú v nej externí členovia a zástupcovia študentov všetkých troch fakúlt. AU BB disponuje štruktúrou, ktorá umožňuje, aby sa eticky citlivý podnet neposudzoval iba v bezprostrednej riadiacej línii pracoviska, ktorého sa týka.

AU BB však rozlišuje medzi bežnou spätnou väzbou k vzdelávaniu, formálnou sťažnosťou, etickým podnetom a citlivým anonymizovaným podnetom. Existujúce mechanizmy pokrývajú prvé tri oblasti, pričom odporúčanie SAAVŠ správne poukazuje na rezervu pri štvrtej – najmä tam, kde môže mať podávateľ obavu z identifikácie alebo z priameho vzťahu k osobe či pracovisku, ktorého sa podnet týka.

Práve na túto oblasť reaguje pripravovaný hybridný technologicko-procesný mechanizmus, podrobnejšie opísaný pri odporúčaní č. 9 a 13. Jeho cieľom je vytvoriť bezpečný a podľa charakteru veci anonymizovaný vstup, evidovať podnet, zabezpečiť jeho postúpenie kompetentnej a primerane nezávislej osobe alebo orgánu a následne sledovať ďalší postup až po realizáciu prijatého opatrenia.

Podstatou pripravovaného riešenia zároveň nie je iba možnosť anonymne podať podnet, ale sledovateľnosť jeho celej trajektórie – od prijatia a posúdenia cez prijatý záväzok až po overenie, či bolo opatrenie reálne vykonané.

AU BB tak odporúčanie naplňuje kombináciou už existujúcich mechanizmov spätnej väzby, Etickej komisie a zákonného systému sťažností a ich ďalším doplnením pripravovaným hybridným mechanizmom pre citlivé a anonymizované podnety.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.

Odporúčanie SAAVŠ č. 50:

„VŠ by mala nájsť balans medzi požiadavkami študentov a dlhodobým zámerom VŠ, aby sa zmeny nediali ad hoc, ale boli odôvodnené a prešli programovou radou.“

Odporúčanie je potrebné interpretovať v kontexte rokov 2022 – 2023, keď bol vnútorný systém zabezpečovania kvality AU BB ešte v počiatočnej fáze praktickej implementácie. Nové štruktúry, procesy a kompetencie sa zavádzali do reálneho fungovania akadémie a jednotliví aktéri si postupne osvojovali svoje úlohy. V tomto období preto prirodzene existoval väčší priestor na rozdielnu mieru skúseností s procesmi VSK a na menej systematické uplatňovanie niektorých jeho mechanizmov.

Od tohto obdobia sa situácia zásadne posunula. Niekoľkoročná praktická aplikácia VSK priniesla vyššiu znalosť procesov, stabilizáciu zapojených štruktúr a ich kompetencií, skúsenosti programových rád s hodnotením a úpravami študijných programov a systematickejšiu dokumentáciu ich činnosti. VSK preto dnes funguje v kvalitatívne odlišnej fáze než v čase formulovania odporúčania.

Programové rady sa stali štandardnou súčasťou hodnotenia a rozvoja študijných programov. Zo zasadnutí sa vedie jednotná dokumentácia podľa VSK a do procesov vstupujú pedagógovia, študenti aj externé zainteresované strany. Študentská spätná väzba sa tak neposudzuje izolovane, ale spolu s odborným pohľadom pedagógov, skúsenosťami praxe, výsledkami uskutočňovania programu a jeho dlhodobjším smerovaním.

AU BB zároveň považuje za dôležité správne interpretovať samotný pojem „balans“. Hľadanie rovnováhy medzi očakávaniami študentov, odbornou zodpovednosťou za študijný program, požiadavkami praxe a strategickým smerovaním vysokej školy nie je jednorazovou úlohou, ktorú možno definitívne uzavrieť. Je to permanentný proces a jedna zo základných funkcií fungujúceho VSK.

Rovnako kontinuálne zmeny študijných programov nemožno samy osebe považovať za prejav nestability alebo ad hoc rozhodovania. Prieběžné hodnotenie, úprava a zlepšovanie študijných programov sú prirodzenou podstatou zabezpečovania kvality. Rozhodujúce je, aby zmena mala identifikovaný dôvod, bola odborne posúdená, prešla príslušným procesom VSK a jej dôsledky bolo možné následne vyhodnotiť.

Študentská spätná väzba pritom predstavuje významný, nie však jediný vstup do rozhodovania. Posudzuje sa spolu so spätnou väzbou pedagógov a praxe, dosahovanými výsledkami vzdelávania, profilom absolventa, vývojom umeleckého a profesionálneho prostredia a strategickými cieľmi akadémie. Úlohou programovej rady je práve tieto často rozdielne požiadavky priebežne vyvažovať a pretavovať ich do odôvodneného rozvoja študijného programu.

Niekoľkoročná skúsenosť tak umožnila AU BB prejsť od formálneho zavedenia procesov VSK k ich reálnemu a systematickému používaniu. Výsledkom nemá byť nemennosť študijných programov, ale schopnosť meniť ich kontinuálne, odôvodnene, transparentne a prostredníctvom štruktúr, ktoré za ich kvalitu nesú zodpovednosť.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a jeho princípy implementovala do štandardného fungovania VSK; udržiavanie rovnováhy medzi jednotlivými legitímnymi požiadavkami zostáva kontinuálnym procesom zabezpečovania kvality.

Odporúčanie SAAVŠ č. 51:

„Nastavenie dlhodobých a udržateľných štrukturálnych mechanizmov na riešenie podnetov a požiadaviek zo strany študentstva. Deklarovať, aké mechanizmy VŠ nastavila a zároveň ako ich implementovala.“

Akadémia umení v Banskej Bystrici sa odporúčaním zaoberala a od obdobia zavádzania VSK v rokoch 2022 – 2026 postupne vytvorila a stabilizovala viacúrovňový systém mechanizmov, prostredníctvom ktorých môžu študenti formulovať podnety, participovať na rozhodovaní a vstupovať do hodnotenia a rozvoja študijných programov.

V čase ostatného posudzovania boli viaceré štruktúry VSK ešte nové a ich praktické fungovanie sa len postupne formovalo. Odvtedy sa však výrazne zvýšila znalosť procesov, skúsenosť jednotlivých aktérov, pravidelnosť činnosti programových rád a ďalších orgánov, ako aj systematickosť dokumentovania prijatých podnetov a rozhodnutí. Systém sa tak posunul od fázy vytvárania štruktúr k ich reálnemu používaniu a postupnej stabilizácii.

Základnú úroveň spätnej väzby tvoria anonymizované študentské a predmetové ankety, ktorých výsledky sa pravidelne vyhodnocujú. Relevantné podnety sú následne predmetom rokovaní programových rád, vedení fakúlt a podľa povahy vecí aj ďalších štruktúr AU BB. Zo zasadnutí programových rád sa vedú zápisnice podľa jednotných pravidiel VSK, čím sa vytvára dokumentovateľná väzba medzi identifikovaným problémom, diskusiou a prijatým záverom.

Významným prvkom je priama participácia študentov v rozhodovacích a hodnotiacich procesoch. Študenti sú členmi programových rád a ďalších štruktúr VSK, vrátane Akreditačnej rady AU BB, a zúčastňujú sa aj rokovaní kolégií dekanov a kolégia rektora. Ich úloha preto nespočíva iba v následnom komentovaní prijatých rozhodnutí, ale v možnosti vstupovať do procesov, v ktorých sa študijné programy hodnotia, upravujú a ďalej rozvíjajú.

Dôležitou súčasťou VSK je zároveň kontrolná úroveň. Kontrolór akademických procesov sleduje implementáciu vnútorného systému, identifikuje nedostatky a sprostredkúva kontrolné zistenia vedeniu akadémie a Akreditačnej rade AU BB. Je členom Akreditačnej rady bez hlasovacieho práva, čo umožňuje prepájať kontrolné zistenia s rozhodovaním o kvalite bez narušenia samotnej rozhodovacej kompetencie rady.

Skúsenosti z niekoľkoročného fungovania VSK však ukázali, že ďalší priestor na zlepšenie už nespočíva primárne v počte možností, ako podnet podať. Rezerva je predovšetkým v sledovateľnosti jeho ďalšej trajektórie – od prijatia cez posúdenie a prijatý záväzok až po realizáciu opatrenia a overenie jeho účinku.

AU BB preto odporúčanie nevníma ako jednorazovú požiadavku na vytvorenie ďalšej štruktúry. Ide o dlhodobé budovanie kultúry participácie a zodpovednosti, v ktorej študentský hlas vstupuje do štandardných procesov riadenia kvality a v ktorej sú súčasne jasné kompetencie, dokumentácia a zodpovednosť za ďalšie spracovanie podnetu.

Stav: Odporúčanie agentúry, ktorým sa VŠ zaoberala a začala ho implementovať.